

22097

JÓ KÖNYVEK
az ifjúság számára.

3. KÖTET.

ÁRA 60 KR.

AZ
ÚJ NEVELŐ
ÉS MÁS
ELBESZÉLÉSEK

ÍRTA

HERCZEG FERENCZ

BUDAPEST
SINGER & WOLFFNER Kiadása

JÓ KÖNYVEK

A MAGYAR IFJUSÁG SZÁMÁRA.

Egyes kötet ára csinos vászonkötésben . . . 60 kr.

Kettős » » » » » . . . 1 frt.

Össze válogatjuk ebbe a gyűjteménybe a legjavát azoknak a könyveknek, melyek a magyar ifjúságnak valók. A szülő, a tanító nyugodtan adhatja a kezébe a felnőttebb leánynak, fiúnak a **Jó Könyvek** gyűjteményében eddig megjelent köteteket, s azokat is a melyek ezután fognak megjelenni.

A mi jó és érdekes a magyar ifjúságnak íródott vagy íródni fog, előbb-utóbb mindbelekerül **Jó Könyvek** czimű gyűjteményünkbe.

A **Jó Könyvek** kötetei külön is kaphatók minden könyvkereskedésben.

SINGER ÉS WOLFNER

könyvkiadóhivatala.

SINGER ÉS WOLFNER KIADÁSA BUDAPESTEN.

A
JÓ KÖNYVEK-BEN

EDDIG MEGJELENT:

- 1—2. kötet. **Benedek Elek**
Mesemondó. Elbeszélés képekkel 1.—
3. » **Herczeg Ferencz**
Az új nevelő és más elbeszélések,
képekkel 60 kr.
4. » **Ambrozovicsné-Meszlényi Ilona**
Washington élete 60 »
- 5—6. » **Tábori Róbert**
Oceánia. Elbeszélés képekkel frt 1.—
7. » **Tutsek Anna**
Lottika és más elbeszélések . 60 »
8. » **Gaál Mózes**
A koldusvezető. Elbeszélés . 60 »
9. » **Tábori Róbert-né**
Galambvölgyben 60 »
10. » **Sebők Zsigmond**
Két árvizes gyerek. Elbeszélés 60 »

*

A Jó Könyvek-ben időről-időre 6—8 kötet fog
egyszerre megjelenni.

SINGER ÉS WOLFNER KIADÁSA BUDAPESTEN.

A serdültebb ifjuság számára.

⌘ A HAJDUKIRÁLY ⌘
RODOSTÓBAN * RÁKÓCZY LELKE

ELBESZÉLÉSEK AZ IFJUSÁG SZÁMÁRA.

IRTA:

SOK KÉPPEL.

TÁBORI RÓBERT.

SOK KÉPPEL.

—•— Ára diszkötésben 3 forint. —•—

A Hajdukirály a Bocskay-kort tárgyalja, azt az időszakot, mikor Magyarország a török és a német hatalom közé ékelve, csakis a saját szívósságának köszönhetette életbenmaradását. Ebben a szomorú korban Bocskay István alakja tündököl ragyogó csillagként a magyar égen és az ő életének egyes mozzanatait tárgyalja mély szeretettel a szerző. A Rodostóban II. Rákóczy Ferencznek és hű dalmokának, Mikos Kelemennek alakjait mutatja be Tábori a költészet világításában. Van azonkívül a kötetben még egy kisebb elbeszélés: Rákóczy lelke 1848-ban játszik és a szabadságharcz egy érdekes epizódjával foglalkozik. Az egész munka úgy tartalmánál, mint diszes kiállításánál fogva — k. b. száz szép kép van benne — nagyon alkalmas karácsonyi ajándéknak mind a két nembeli ifjuság számára.

AZ UJ NEVELŐ

ÉS MÁS ELBESZÉLÉSEK

IRTA

HERCZEG FERENCZ

KÉPEKKEL

BUDAPEST 1898

Singer és Wolfner kiadása.

~~K. leg. g.~~
~~540~~ ~~65~~

22.097/3
~~22.097~~

M. N. MUZEUM KÖNYVTÁRA
I. Nyomt. Kövedéksapító
1899. év 109. sz.

I.

Gyulával ketten éppen a kis kertünkben szorgalmatoskodtunk. Ott volt a házunk mögött levő nagy kert végében. Nem is volt nagy, csak akkora, mint egy ebédlő asztal, de nyílt benne mindenféle virág, meg egy szép almafacsemeténk is volt, a mit magunk ültettünk.

Gizike hugunk egy kis kantában hordta nekünk az öntöző vizet.

— No lám! — kiáltotta Gyula egyszerre. — Valaki jár a kertemben? Mindjárt megfogom zálogolni.

Az a valaki, a kit a bátyám meg akart zálogolni, egy jókora csiga-biga volt. Ott kúszott az almafánk törzsén, ezüst csillogású nyomot hagyva maga után.

— Mit akarsz a csigával? — kérdezte Gizi aggódva.

— Odaadom a kertész kis lányának, hadd játszszonek vele.

— Azt ne tedd, — kérte a hugunk. — A kis baba még nem tudja, hogy csúszó-mászónak is fáj, ha megkínozzák. Add inkább nekem a csigát, majd odateszem a puszpáng közé, hadd örüljön szegényke az életének.

Gyula odaadta.

— A te kedvedért megkegyelmezek neki, de mondd meg neki, hogy máskor ne csavarogjon a más ember kertjében, mert odaviszem a kacsákhoz. A kacsák szeretik ám a csigapecsenyét!

— Tudjátok mit, fiúk? — vette föl a szót később Gizi. — Építsetek a kertetek körül egy kis kerítést vesszőből, ajtót is csináljatok hozzá, hogy éjjel el lehessen zárni.

— Okos gondolat, — vélekedett Gyula. — Ha rácsos kerítés lesz a kertünk körül, akkor csak olyan csiga sétálhat benne, a kit meghivunk vendégnek.

Gizi elsietett a kertész felé, hogy vesszőt

hozzon nekünk, mi meg levetettük a kabátunkat és kimértük a kerítés helyét. Jó idő telt el, míg hugunk visszajött. Szaladva jött, az arcza ki volt pirulva. Vesszőt nem hozott magával.

— Hej, fiúk! — kiáltotta már messziről,
— nagy ujságot tudok! égszakadás, földindulás,
a fejemen egy koppanás! Találjátok el, micsoda
vendégünk érkezett?

— Vendég? Talán a Horváth-gyerekek? kérdeztem én.

(A Horváth-gyerekek rokonaink voltak, a közeli Szentjános faluban laktak és néha napján felszoktak bennünket keresni. Ők voltak a legkedvesebb pajtásaink.)

— Nem a Horváth-gyerekek, más valaki jött, — mondta Gizi. — Képzeljétek: megjött az új nevelő úr! Nem láttam ugyan, de az öreg András mondta, a ki a nagy utiládát hozta a vasútról.

No, ez igazán fölért egy kis földindulással meg égszakadással! Hej! micsoda savanyú ábrázattal néztünk össze, ketten Gyula bátyámmal! Egy cseppet se örültünk az új nevelőnek, mert tudtuk, hogy most már vége a szabad életnek.

A régi nevelőnket, a kit nagyon szerettünk, behívták a katonasághoz, egy hónap óta kedvünk szerint játszhattunk a kertben, labdázhattunk a ház előtt, lovagolhattunk. Ez a hónap úgy telt el, mint egy szép vasárnapi délután.

— Szépen vagyunk! — mondta Gyula kedvetlenül. — Most már kezdődik megint az iskolázás!

Gizike sajnálkozva tekintett reánk.

— Fussunk le a rétre! — ajánlottam. —
Hátha foghatunk egy hörcsögöt.

— Nem! — mondta hugunk, — az illetenség volna a nevelő úr iránt. Most már tudjátok, hogy itt van, menjetek eléje és üdvözljétek.

Be kellett látnom, hogy Gizikének, mint rendesen, igaza van. Sőhajtva vettük magunkra a kabátot, aztán búsan mentünk a ház felé. Édes anyánk már kerestetett bennünket a cselédekkel és most kézen fogva vezetett az új nevelő elé.

— Itt vannak a fiúk, nevelő úr! A nagyobbik Gyula, a kisebbik Sándor.

A nevelő komoly hangon mondta:

— Reménylem, hogy jó barátok leszünk.

Egy cseppet sem hasonlított a régi nevelőhöz. A régi nyájas arcú ember volt, a kit első pillanattól fogva megszerettünk, a mostani nagyon komolynak látszott, pápaszemet is viselt.

Mikor magunkra maradtunk Gyulával, a nevelőről beszélgettünk.

— Nekem nem tetszik, mondta Gyula kedvetlenül.

— Pedig lehet, hogy nagyon jó ember.

— Nem adott nekünk kezet és olyan szigorúan

mért végig, mintha nem is tanító, hanem vizsgálóbíró volna.

Gyula nagyon rossz kedvű volt és később azt mondta:

— Szeretném tudni, miért is kell nekünk annyi mindenfélét tanulnunk! Én nem akarok tudós lenni, hanem katona, még pedig huszár.

Gyula bátyámnak már akkor is az volt a terve, hogy huszár lesz. Arra is termett, mert sokkal bátrabb volt nálam és valamennyi pajtasunknál. Igaz, hogy néha kissé vad is volt.

Gizike, a ki a szobaleánynyal éppen a nagyanyánkhöz készült látogatóba, keztyűjét gombolgatva lépett hozzánk. Meghallotta Gyula kifakadását és azt mondta:

— Ha katona akarsz lenni, akkor is tanulnod kell. A ki nem tud semmit, az mindig közlegény marad a katonaságnál. Már pedig én azt hiszem, jobb generálisnak lenni, mint közlegénynek.

II.

Két nappal később a szüleink elutaztak. Édes anyánk néha főfájásban szenvedett, apa ezért már régóta fürdőbe akarta vinni és már

csak az új nevelő megérkezését várták, hogy útra keljenek. Gizikét nem vitték magukkal, hanem a velünk egy városban lakó nagymamához szállásolták be.

Mikor visszajöttünk a vasúttól, a hol nehéz szívvel búcsúztunk el szüleinktől, a nagymamához kísértük Gizit, aztán a nevelővel együtt hazamentünk. A nevelő útközben nem szólt hozzánk egy szót sem, mi meg oly üresnek és szomorúnak találtuk a házunkat. Még a verőfény is mintha bágyadtabban ragyogott volna az udvaron!

A nevelő előfogott bennünket és egy kis vizsgálatot rögtönzött. Tudni akarta, hogy mit tanultunk eddig.

Elég jól feleltünk a kérdéseire, mert egyikünk sem volt hanyag tanuló, de ő egy szóval sem dicsért meg bennünket, hanem csak némán bólintgatott fejével.

Vacsoránál is hallgatag maradt és oly komolyan nézett hol reám, hol a bátyámra, hogy egyikünk sem mert megszólalni. Vacsora után Gyula, a ki a bátrabbik volt kettőnk közt, mégis megkérdezte, hogy szabad-e egy kicsit a kertbe mennünk.

— Sötét van már, — mondta a nevelő, — menjetek inkább aludni. Holnap együtt nézzük meg a kertet.

Mikor egyedül voltunk a kis szobában, Gyula ingerülten fordult hozzám.

— Milyen ember a nevelő! Még a kertbe sem akar eresztetni. Úgy bánik velünk, mintha nem is növendékei, hanem foglyai volnánk.

Engem is elkésérített ez a szigorúság. Nem szoktuk még meg ezt a bánásmódot, mert édes atyánk végtelen jóságú, nyájas ember volt, a ki ritkán tagadott meg tőlünk valami kis örömet.

Gyula időközben kinyitotta a kertbe nyíló ablakot. Kis kutyánk, Biri, meghallotta a csörömpölést és farkát csóválva futott oda.

— Jó volna most Birivel egy kicsit futkosni a kertben, — mondta Gyula.

— A nevelő úr megtiltotta.

— Pedig nincs még kedvem aludni.

Bátyám, a ki híres tornász volt, szó nélkül kilendítette magát az ablakon. Aztán, mielőtt még szólhattam volna, elvetette magát és a vígan csaholó kutyával együtt futva, eltűnt a holdvilágos fasorban.

— Csak reánk ne nyisson a nevelő úr! —
gondoltam magamban.

A következő pillanatban már kopogtatás
hallatszott az ajtón. Ugy megijedtem, hogy szinte

elállott a lélekzetem. Tudtam, hogy csak a nevelő
úr lehet.

— Sándor, — kérdezte kívülről, — lefeküd-
tetek már?

— Igenis, nevelő úr, hebegtem.

Azzal ész nélkül az ágyamhoz surrantam és ruhástól, csizmástól a paplan alá feküdtem.

— Gyula mit csinál? — kérdezé a nevelő.

— Gyula már alszik! — dadogtam.

— Hazudsz!

A nevelő gyorsan kinyitotta az ajtót és ott állott a szoba közepén. Egy pillantást vetett bátyám üres ágyára és a nyitott ablakra. Én ezalatt úgy éreztem, hogy meg kell halnom szégyenletemben.

— Tehát te hazudni is szoktál? — kérdezte a nevelő szigorúan.

Nem tudtam mit válaszolni, nem tudtam mit csinálni. Leszálltam az ágyamról és szégyenkezve álltam a nevelő előtt. Odakünn az ablak alatt, egy sötét árnyék mutatkozott.

— Gyere be, Gyula! — parancsolt reá a nevelő.

A bátyám bejött az ajtón, lángvörös arccal, de daczosan fölemelt fejjel.

— Most feküdjetek le, majd holnap megkapjátok a megérdemlett büntetést!

A nevelő betette az ablakot és ott hagyott bennünket.

— Megérdemlett büntetést? — mondta Gyula. — Vajjon milyen lesz az a megérdemlett büntetés?

Nem volt kedvem tréfálkozni és mikor ágyban feküdtem, sokáig nem tudtam elaludni. Mikor másnap korán reggelizni mentünk, a nevelő úr már ott várt bennünket az asztal mellett. Lesütött szemmel, némán álltam meg előtte, Gyula ellenben úgy tett, mintha föl sem venné az egész dolgot.

— Nos, — kérdezte a nevelő úr, — nincs semmi mondani valótok?

Éreztem, hogy bocsánatot kell tőle kérnem. Máskor is megesett, hogy valami csintalanságot követtem el; ha ilyenkor megbántam oktalanságomat és bocsánatot kértem, édes anyánk rendszeren megcsókolt és egy szót sem vesztegetett tovább a dologra.

— Nevelő úr, — mondtam, — én tegnap este hazugságot mondtam és kérem, bocsásson meg.

— A hazugság rút dolog, szólt a nevelő. — Tudom ugyan, hogy nagylelkűségből hazudtál, mert nem akartad elárulni a bátyádat, de

figyelmeztetlek, hogy a hazugság mindig alacsony és veszedelmes. Megértettél.

— Megértettem és megfogadtam, hogy nem fogok többé hazudni.

— Szeretném, — mondta a nevelő úr, — ha egész életeden át emlékeznél erre a fogadalmadra. Mi ketten tehát elintéztük a dolgunkat egymással.

Gyulához fordult, a ki daczosan tekintett a szemébe.

— Neked nincs szavad hozzám?

— Én nem szoktam hazudni, — mondta röviden a bátyám.

Ebben igaza is volt. Számos kis hibája mellett nem emlékszem, hogy valaha hazugságot mondott volna.

— Nem hazudtál, de parancsolatom ellenére cselekedtél.

Gyula nem válaszolt.

— Ugy látom, te makacs vagy? — kérdezte a nevelő, szemöldökét összeránczolva.

Bátyám még most is néma maradt. Hiába taszítottam meg könyökét, hiába kérleltem néma pillantásokkal.

— A makacsság, — mondta a nevelő, —

nem olyan rút, de jóval veszedelmesebb fogvatkozás, mint a hazugság. A makacs emberek rendszeren nem rossz szívűek, de olyan lényeknek tartják magukat, kiknek minden meg van en-

gedve és a kik nem hajolnak meg senki előtt. Az ilyen emberek rendszeren keserű és megalázó tapasztalásokon esnek át, míg csökönyösségükből engednek. Saját jóvoltodért szeretném Gyula, ha erről a tulajdonságodról még idejekorán leszoknál.

Bátyám még egyre sötéten tekintett maga elé. A nevelő türelmét vesztette.

— Magadnak tulajdonítsd hát, ha kénytelen vagyok büntetést mérni reád. Eredj a szobádba és ne jöjj az asztalhoz, míg kész nem vagy a hibádat bevallani és bocsánatot kérni.

Gyula megfordult a sarkán és a szobájába ment. Én megreggeliztem a nevelővel, — mondhatom, a reggeli nem ízlett valami különösen. Később a kertbe mentünk, a nevelő megengedte nekem, hogy mulassak kedvem szerint, de én a bátyám nélkül nem akartam semmihez sem kezdeni. Ebéd előtt a nevelő újra megkérdezte Gyulát, hogy akar-e bocsánatot kérni, de a bátyám makacs maradt. Nem is kapott ebédet. Délután kiosontam a konyhába és a jószívű szakácsnétól egy nagy darab vajás czipót kértem, azt titokban elvittem Gyulának.

Bátyám nem fogadta el.

— Nem, — mondta, — ha a nevelő nem ad ennem, nem is eszem.

— Miért nem kérsz bocsánatot!

— Soha! Inkább éhen halok. Bár hálnék meg!

Nagyon el volt keseredve, a keserőség a

hangját is elváltoztatta és lassanként átragadt reám is.

— Mi lesz még belőlünk, míg apa és anya hazajönnek!

— Egy kicsit meg fogok soványkodni — mondta Gyula keserű hangon.

Nem volt kedvem nevetni, közelebb voltam a síráshoz.

Este a nevelő vacsorát adatott ugyan bátyámnak, de nem bocsátotta az asztalhoz, hanem a kis szobánkban tálatatott neki. Én megint kettesben ettem a nevelővel. Komoly volt és szó-talan, csak egy ízben mondta:

— Gyula bátyád nagyon félreismer engem.

Mikor jó éjt kívánva a nevelőnek, felkerestem a bátyámat, rögtön betette szobánk ajtaját és suttogó hangon szólt hozzám:

— Megelégetem ezt a bánásmódot! Nem tűröm tovább!

— Gyula, mit akarsz tenni?

— Itt hagyom a házat, a nevelő úrral együtt! — Ha tetszik, jöhetsz velem; ha nem, — hát maradj!

— Csak nem akarsz megszökni?

— No, ne ijedezz! Nem megyek valami

vad szigetre, lámákat idomítani és emberevőkkel verekedni, — ámbár ez se volna utolsó multság! — hanem csak átmegyek Szentjánosra, Horváthékhoz. Az öreg Andrástól hallottam, hogy Horváth bácsi is el ment a nénivel fürdőbe, most csak a gyermekek vannak a kastélyban, Liza nénivel. Ha titokban kimegyek Szentjánosra, — folytatta Gyula — egy hónapig is ott maradhatok, a nélkül, hogy a nevelő úr sejtene hol léteimet. Liza néni olyan jó, hogy bizonyára nem küld vissza a zsarnokhoz.

— És mit gondolsz, mit szólnak majd apa és anya, ha hazajönnek?

— Igazat fognak nekem adni! Nem kívánhatják, hogy a nevelő kedvéért éhen veszszek.

Én nem vettem annyira bizonyosnak, hogy szüleink helyeselni fogják a szökést. Azt hiszem, Gyula is csak haragjában hitette el ezt önmagával. Próbáltam kérlelni, de ő nem hallgatott reám. Ha egyszer valamit a fejébe vett, hiába beszéltem neki. Azt mondta:

— Pompás dolgom lesz a szentjánosi fiúk közt. Jókedvű ficzkók azok, a kik nem ijednek meg a saját árnyékuktól és a kikkel jóízűen el lehet mulatni. Aztán milyen nagyszerű mulató

helyek vannak odakünn! A park, a gyepes rét,
az erdő!

Gyulának igaza volt: talán sehol a világon

nem lehetett oly jól mulatni, mint éppen Szent-
jánoson.

Beszélgetés közben elálmosodtunk. Én bíztam
benne, hogy bátyám reggelig letesz vakmerő
tervéről.

Még alig hajnalodott, mikor Gyula már felkeltett. Teljesen felöltözve, csizmával a lábán és pálczával a kezében állt az ágyam előtt.

— Komolyan el akarsz menni, Gyula?

— Elmegyek és te velem fogsz jönni! Mint jó testvérem, meg kell osztanod sorsomat.

Ez a terv, hogy engem magával vigyen, éjjel juthatott eszébe. Talán attól félt, hogy a nevelő úr kivallatná belőlem, hogy hol van. Ellenkezni akartam, de bátyám türelmetlenül suttogetta:

— Gyorsan! Most nem érünk reá tanácskozni! Húzd fel a csizmádat, mert lóháton megyünk ki Szentjánosra.

Említettem már, hogy volt két kis lovacskánk. Jó atyánk tavaly lepett meg vele bennünket, mikor mindaketten kitüntetéssel tettük le a vizsgálatot.

A kilátás, hogy egy hosszú, reggeli lovaglást tehetek Szentjánosig, nagyon csábított. Igaz azonkívül, hogy Gyula és én, a mióta csak vissza tudok emlékezni, még soha nem váltunk el egymástól, a tanulás és a játék idejét mindig együtt töltöttük. Gyula észrevette, hogy kezdek puhulni,

— Siess, siess!

Magamra vettem a ruhámat, aztán bátyám sarkában óvatosan kimásztam a kertbe. A házban még mindenki aludt. Nesz nélkül surrantunk át az udvaron. Az öreg András már fenn volt az istállóban, éppen a lovakat kefélte.

— András bácsi, — mondta Gyula — azért keltünk fel korábban, hogy kilovagoljunk a rétre, még mielőtt a nevelő úr felébred. Mert ha egyszer felébred, rögtön a könyvek mellé kell ülnünk, estig többet meg se szabadulunk.

Az öreg András nagyon szeretett bennünket; azt is gondolhatta, hogy egy kis lovaglás nem esik a tanulás kárára, mert kérésünkre fölnyergelte a lovacskáinkat. Gyula a ki kitűnő lovas volt, nyeregbe pattant, engem pedig az öreg segített föl a ló hátára, aztán kilovagoltunk a kapun.

Már egészen kivirradt, de a város még néma volt és lovaink patkói csattogtak az utcasoron. Alig értünk a harmadik szomszédhoz, már utólért bennünket Biri.

— Hahó, Biri! — kiáltotta Gyula jókedvűen. — Magunkkal viszünk!

Fütyentett a kutyának, Biri aztán a nyomunkban maradt. Mikor a nagymama háza elé értünk, átnéztünk az alacsony rácsos kerítésen

és megláttuk Gizi hugunkat. Szakajtó volt a kezében, a baromfit etete.

— Lehetséges ez? — kiáltotta Gizike kaczagva. — Ti, híres álomszuszékok, már fölkeltek?

— Persze, — évelődött vele Gyula, — fölkelünk, hogy meglátogassuk ugrifüles kis hugunkat.

— Hogy viseli magát az új nevelő úr? — kérdezte tréfásan.

— Nagyon jól, — adta vissza bátyám. — Gondja van reá, hogy ne legyek falánk.

Azzal áthajolt a kerítésen és kezét fogott hugunkkal.

— Isten veled, Gizike!

— Különösek vagytok ti ma, — mondta az élesszemű Gizike. — Mintha valami haszon-
talanságon törnétek a fejeteket!

Nem válaszoltunk, hanem kalapunkkal integtetve, tovább ügettünk. Mikor kiértünk a városból, letértünk a köves országútról, hogy lovaink patáit kiméljük, és neki vágtunk a rétnek. Szorosan egymás mellett lovagoltunk, a bolondos Biri megelőzött bennünket, felröppenő pacsirtákat

ugatva és a fűben tova surranó mezei egereket kergetve.

A hegyek mögött éppen akkor emelkedett föl a nap. Gyula a szemhatáron elvonuló jegenyefasorra mutatott pálcájával és azt mondta:

— Ott van Szentjános. Egy rövid óra múlva ott leszünk!

Hát bizony, a Gyula rövid egy órájából hosszú két óra is lett. Azt képzeltük, hogy csak nyílegyenesen kell lovagolnunk, hogy Szentjánosra érjünk, de később termő földekhez értünk, hol mély határárok vágta el az utunkat. Mikor pedig egy major mögött a magas vasúti töltéshez értünk, nem láttuk többé a szentjánosi jegenyéket és Gyula bevallotta, hogy most már

nem tud eligazodni az iránynyal. Sokáig lovagoltunk a töltés alatt és én már nagyon fáradt voltam. A szegény Biri se kergette többet a mezei egereket, hanem lihegve baktatott a lovaink árnyékában.

Gyula végre azt mondta, hogy próbáljunk átvágni a vasúti töltésen. A nyeregből leszállottunk és lovacskáinkat kantáron vezetve, erőlködve másztuk meg a töltést. Mikor fenn voltunk a sínek közt, mindaketten örvendve kiáltottunk föl: a kastély, óriás, régi jegenyefáival ott volt előttünk.

III.

A szentjánosi kastély mellett elhaladó országúton furcsa fogat jött velünk szembe. Egy lármás gyereknéppel megrakott kis kocsi, melyet két csacsi húzott. A kocsi mellett egy barna-arcú, fiatal férfi gyalogolt, a ki versengve kaczagott a gyerekekkel. Valamin nagyon jól mulattak.

— Lám, hiszen ezek a mi embereink! kiáltotta Gyula.

Rokonaink voltak, a Horváth-gyerekek. A

tizenhárom éves Horváth Tibor, a ki Gyulával egy korban volt, hajtotta a csacsikat; mellette ült Katinka húga, mögötte pedig Jenő öcsce, Dudi és Miksa az ikerpár.

Hogy megismertek bennünket, mind az öten rivalgásba törtek ki. Tibor azonnal eldobta a gyepelőt és az ostort, leugrott a kocsijáról, oda-futott hozzánk és kezét fogott velünk.

— Szervusztok, fiúk!

A férfi, a ki a gyerekek mellett volt, szintén odalépett hozzánk.

— Árpád bácsi, — mondta Tibor, ezek a Bán-fiúk, Gyula és Sándor, a kikről már annyit beszéltünk neked.

A férfi, a kit Tibor Árpád bácsinak szólított, mosolyogva fogott velünk kezét

— Szép, hogy eljöttetek, fiúk, — mondta.

— Sokat hallottam már felőletek. Azt mondják, hogy bátor fiúk vagytok, a kik nem ijedtek meg a saját árnyékotoktól, de még a könyvtől sem. Az ilyen fiúkat szeretem.

A gyerekek a kastélyba vezettek bennünket. A lovainkat átadtuk a kocsisnak, mi meg fölmentünk Liza nénihez. A jó néni tudta, hogy szüleink fürdőbe utaztak, de nem tudta, hogy

új nevelőnk már megérkezett. Azért, a Horváth-gyerekek örömujjongása közepett, azt mondta nekünk, hogy egy pár napig nem ereszt vissza a nagyanyánkhöz. (Ő azt képzelte, hogy Gizivel együtt mi is a nagyanyánknál lakunk.) Mi természetesen, egy szóval sem mondtunk neki ellent.

Mikor a fiúk szobájába mentünk, hogy rendbe hozzuk a lovaglástól poros ruhánkat, Tibor elmagyarázta nekünk, hogy Árpád bácsi az édes anyjok rokona, híres budapesti író, a ki lejött, hogy itt nyaraljon velük.

— Milyen ember Árpád bácsi! — mondta Tibor elragadtatással. — Egész nap velünk van, mintha közénk való volna. Mindig tud valami új, mulatságos játékot. Esténként néha olyan gyönyörű meséket mond el, hogy reggelig is szívesen elhallgatnók. Aztán hogy tud banni a labdával meg a paritytyával!

Délig Tiborral és Jenővel sorra jártuk az istállókat és az ólakat. Tibor tudta minden lónak és tehénnek a nevét és bemutatta nekünk az idei csikókat és boczikat.

Asztalnál nagyon jókedvűek és lármásak voltunk. Egész délután megint nem láttuk Árpád

bácsit. Tibor elmondta nekünk, hogy öt óráig a szobájában dolgozik, egy elbeszélést ír és olyankor nem szabad háborgatni.

Hat órakor a kert felől fütty hallatszott, olyan, mint a sárgarigó füttye, de jóval erősebb.

— Halljátok? — mondta Tibor. — Ez Árpád bácsi! Ezzel a jellel szokott bennünket összecsofítani.

Lefutottunk a lépcsőn, ki a kertbe. Árpád bácsi ott állott a kútnál, a lószőrlabdával és ütő lapáttal a kezében.

— Lássuk, — mondta, — lássuk, hogy a Bán-fiúk el tudják-e kapni röptében a labdát?

— Hol játszunk? — kérdezte Tibor.

— A tó mellett, a gyepen. Fussunk odáig. A ki elsőnek ér a vízhez, annak adom a lapátot, ő lesz az ütő. Az utolsó dobja a labdát. Hanem a ki futás közben elesik, annak ma nem szabad velünk játszani. Vigyázz! Mehet!

Úgy vágtattunk végig a jegenyefasoron, mint az agárfalka. Persze hogy Gyula volt az első a célnál. Árpád bácsi utolsónak maradt. Ugyancsak összeszedtük magunkat játék közben, hogy helyt álljunk. Gyula oly magasra röpítette a labdát, hogy túlszállt a legmagasabb jegenye koronáján, én pedig egy ugrással átvetettem magamat a Jenő vállán és félkézzel szerencsésen elkaptam a labdát, még mielőtt földre ért volna. Árpád bácsi megtapsolt bennünket.

— Ügyes fiúk vagytok!

Vagy egy óráig folyt a játék, mikor egyszerre csak azon vettük észre magunkat, hogy Árpád bácsi eltűnt közülünk. Két percz múlva a kis

tó fürdőháza felől jókora csónak közeledett felénk, a csónakban Árpád bácsi állott, evezővel a kezében. Mind lefutottunk a vízhez, Tibor czigánykerekét hányt örömében.

— Csónakázni fogunk!

Árpád bácsi a parthoz közeledett, de nem kötött ki, hanem azt mondta:

— Lassabban! A ki be akar szállani, annak előbb meg kell fizetnie a révpénzt. Csak azt eresztem a csónakomba, a ki elszaval egy szép verset.

Katinka kiállt a partra és bátor hangon elmondott egy szép verset. Mikor elvégezte, a csónak a parthoz ért és Árpád bácsi beemelte Katinkát a csónakba. Aztán megint eltaszította a csónakot és azt mondta:

— Halljuk a Bán-fiúkat!

Szerencsére mindegyikünk tudott verset, így bejuthattunk a csónakba mi ketten is, Tibor is, Jenő is. Az ikreknek elengedte Árpád bácsi a verset, Dudit a Katinka ölébe ültette, Miskát pedig az én gondjaimra bízta, aztán hatalmas evezőcsapásokkal bevitt bennünket a kis tó közepére. A nap már akkor leáldozott a jegenyefák mögött és mi árnyékában voltunk.

Árpád bácsi letette az evezőt, szivarra gyújtott, hogy elfüstölje a szúnyogokat és azt mondta:

— Ha csendben tudtok lenni és nem locsoljátok le egymás ruháját, mondok nektek egy mesét.

A lármás társaság egyszerre úgy elcsendesedett, hogy a szitakötő zümmögését is hallani lehetett, Árpád bácsi pedig lassú hangon belekezdett a meséjébe. Nagyon bolondos és nagyon kedves mese volt. Valami iczi-piczi Babszem Jankó-nemzetségről szólt, mely egy zabszemnyi királynő uralkodása alatt él a föld alatt és éjszakánkint egérlyukon és vakondoktúráson át feljár a holdfényes földre. Az ajtórésen át belopóznak a házba és nyalakodnak a gazdasszonyok tejes köcsögei és lekváros fazekai körül. A Babszem Jankók föld alatt levő országában örök sötétség volna, ha a királynőjüknek egy rubintköve nem volna, a mely vörös fényével megvilágítja a homályt. Hanem egyszer a rubintörző királyi testőrök elaludtak és a gonosz erdei hangyák rájuk törtek és elvették a rubintot. Nosza, volt nagy jajveszékelés a Babszem Jankók közt, mikor a vak sötétségben botorkálva, egymásba ütötték az orrocskájokat. Árpád bácsi aztán

elmondta annak a hadjáratnak a történetét, a
mit a vitéz Sziporka úrfi indított háromszáz
válogatott Babszem-lovag élén az erdei hangyák

ellen. Nagy veszedelmek közepett sikerült a
vitéz Sziporkának a galád hangyák seregét nyílt
csatában megverni, bolyvárukat ostrommal be-

venni és a rubintot visszahódítani. Árpád bácsi éppen Sziporka lakodalmát mondta el a Babszem királynővel, mikor Liza néni megjelent a parti bokrok közt és vacsorálni hítt bennünket.

IV.

Az idő oly gyorsan telt el Árpád bácsi és a Horváth-gyerekek társaságában, mint egy szép álom. Korán reggel Árpád bácsi rigófüttye szólított bennünket asztalhoz. A nagy gesztenyefa alatt reggeliztünk és heten néha akkora zsivajt csaptunk, mint az az ezer lármás veréb odafenn a fa koronáján. Árpád bácsi aztán délig a szobájában dolgozott, mi fiúk azalatt megfürödtünk, aztán Katinkát és a két ikret megkocsikáztattuk az árnyas fasorban. Az igazi mulatság csak öt óra után kezdődött, mikor Árpád bácsi letette a szorgalmas tollát; kihajolt az ablakán és éles füttye tudatta velünk, hogy most már szabad a vásár. Ezt a füttyöt lestük mindig. Ujjongva rohantunk fel a kastélyba, diadalmasan vittük Árpád bácsit magunkkal a kertbe és késő estig dehogy tágitott volna egyikünk is oldala mellől.

Árpád bácsi mindennap rendezett nekünk valami új játékot, minden este tudott új mesét.

Egy hibája volt csak a mi kis köztársaságunknak: nagyon lármás volt. Hét szabadjára eresztett, jókedvű gyerek ha egyszerre beszél, kaczag, olyan z sivaj kerekedik belőle, hogy egyik sem érti a másik szavát. Ha új játékról volt szó, vagy ha Árpád bácsi valamit mondani akart, alig győztük egymást csitíztatni.

— Gyerekek, ez nem járja így! — mondta Árpád bácsi mindjárt második nap. — Rendet kell csinálnunk a társaságunkban, mert különben e sok tanakodással elpazaroljuk az idő javát. Mondok nektek valamit. Válaszszuk meg egyikünket királynak, a kinek mindenki engedelmes-séggel tartozik. A király tartja fel a rendet, ő indítványozza a játékokat, ő intézi el apró-cseprő perpatvarainkat, ő bünteti meg a rendetlenkedőket.

Nagyon tetszett ez nekünk és közfelkiáltással rögtön meg is választottuk Árpád bácsit örökös királynak.

— Nem, — mondá ő, — én nem fogadom el ezt a méltóságot. Jobb szeretném, ha megválasztanátok egyet közületek, én csak a tanács-

adó minisztere leszek. Holnap új királyt választunk, holnapután megint újat.

— Éljen Gyula király! — kiáltotta Jenő teli torokból.

Őt illette meg első sorban a méltóság, a ki bátorság és erő dolgában első volt köztünk. Katinka tüstént a kertbe futott, hol virágszárakból ügyes nyaklánczot és liliomszárú királyi pálczát készített a királynak.

Még akkor este dolga akadt a Gyulának egynapos méltóságában. Katinka ugyanis sírva futott Árpád bácsihoz és elpanaszolta neki, hogy Tibor bajuszt festett a bábujának.

— Nem segíthetek rajtad, — szabadkozott Árpád bácsi. — Miért nem fordúlsz a királyhoz, a kit megválasztottatok magatoknak?

— Gyulához? Hisz ő testi lelki jó barátja Tibornak és neki fog igazat adni.

— Ha részrehajlónak mutatkozik, akkor méltatlan lesz a címére.

Katinka eleintén vonakodott, aztán elmúlt a haragja és könnyek közt mosolyogva tett panaszt Gyulánál.

— Egy kedves bábum van, Ildikónak hívják, egy szőke hajú bábum. Ha lefektetem, le-

hun-
y
tett

ügy-
aszt
hog
baju

Kat

hunyja a szemét. És ennek tintával bajuszt festett a gonosz Tibor.

Előhozták Tibort. Nevetve vallotta be vétkét.

— Ej, biz az úgy van. Épen a kezem

ügyébe esett a tinta, a baba is ott feküdt az asztalon. A kíváncsiság majd kifúrta az oldalamat, hogy milyen lehet Ildikó kisasszony, ha huszárbajusza van.

— Ildikónak huszárbajusza! — sopánkodott Katinka.

— Tibor, ezt nem jól tetted. Hibádat jóvá

kell tenned és természetesen hibáért meg kell bűnhődnöd.

— Halljuk az ítéletet!

Valamennyien Gyulára néztek, ő pedig jól meggondolta azt, a mit mondani kellett, hogy ki ne nevéssék.

— Először is jóvá kell tenned a hibádat és le kell mosnod Ildikó arczáról a bajuszt. Aztán bocsánatot kell kérned Katinkától, a bánatért, a mit neki okoztál. A büntetésed pedig az lesz, hogy vacsorára nem kapsz gyümölcsöt.

— A gyümölcsöt pedig mi osztjuk meg! — szólt a kis Dudi.

— Kegyelem! — kiáltotta Tibor, tréfás kétségbeeséssel. — Hagyjátok meg a gyümölcsöt és inkább osszátok meg a főzelékeket.

Persze hogy nem hallgattak reá.

Másnap reggelinél engem választottak meg királynak. Nem mintha különös érdemeket szereztem volna e méltóságra, hanem mert a Horváth-gyerekek mindig azon voltak, hogy kedvében járjanak a vendégüknek.

Este felé már a tegnapi panaszos Katinka állott, mint vádlott előttem. Mikor az erdőbe készültünk, Katinka fel akarta venni a fehér

ruhát,

hogya

duzza

indul

kül

int j

veze

volt

tott

ha m

rete

Azt

Liza

hog

bad

kem

ban

meg

kirá

ruháját, Liza néni azonban nem engedte meg, hogy fűfoltot ne ejtsen a ruhán. Katinka ezért duzzogott és bármint hívtuk is, nem akart velünk indulni. Az apróságok sem akartak Katinka nélkül menni és majdnem sírásra került a dolog.

Vacsora után, mikor Katinkának már megint jó kedve lett, Árpád bácsi kézen fogva hozzám vezette és azt mondta:

— Panaszom van Katinka ellen, mert daczos volt Liza nénivel szemben és duzzogásával elrontotta jó kedvünket.

Nem kellett ítéletet mondanom.

— Nem bánom, — mondta Katinka, — ha nem is kapok gyümölcsöt. Nem nagyon szeretem!

Csak hogy én más büntetést szabtam reá. Azt mondtam, hogy először is kérjen bocsánatot Liza nénitől, a büntetése pedig abból fog állani, hogy két napig csak szürke házi ruhájában szabad járnia. Katinka, a ki szerette a csinos ruhát, keménynek találta a büntetését, a többiek azonban, különösen Árpád bácsi, helybenhagyták, sőt megtapsolták ítéletemet.

Harmadnapra Katinkát választottuk meg királynak. Mi fiúk titokban megfogadtuk, hogy

jól fogjuk magunkat viselni, hogy a leány- király ítélőszéke elé ne kerüljünk, mert úgy sejtettük, hogy Katinka Ildikó bajusza és a házi ruha miatt, mit viselnie kellett, szigorúan bánna el velünk. Egész nap pompásan mulattunk.

Csodálkozásunkra azonban Árpád bácsi még vacsora előtt összehívta a társaságot a nagy gesztenyefa alá és Katinkát, liliomos királyi pálczával a kezében, leültette a padra, míg mi többien a gyepen heverésztünk.

— Igazságot kérek a királytól — mondta Árpád bácsi, — panaszt akarok emelni.

— Ki ellen? — kiáltottuk valamennyien.

— Nem is annyira panaszról van szó, mint inkább tanácsról, mit tőled várok. Figyelj reám, Katinka, és figyeljete ti többiek is.

Komoly hangon beszélt, de mi meg voltunk róla győződve, hogy valami meglepetést, talán egy pompás tréfát tervez Katinkával, a minek harsogó kaczagás lesz a vége és már előre lökdöstük egymást és haraptuk a nyelvünket. Árpád bácsi tovább beszélt.

— Hogy megérthessétek a dolgot, el kell mondanom egy történetet. Van nekem egy jó barátom, kit úgy szeretek, mint bátyámat. Együtt

tanu
elég
az ó
volt
meg
mag
tanu
ujab
csét
hog
Hog
ápol
egy
Kép
tól,
nap
aztá
elbi
a k
min
Ej,
Ner

mal
önf

tanultunk a budapesti egyetemen és bár én is elég jó tanuló voltam, mindenkor meghajoltam az ő nagy tehetsége és szorgalma előtt. Első volt valamennyi társa közt és ezt annál inkább meg kell nála becsülni, mert szegény volt. Hogy magát és édes anyuját fentarthassa, már mint tanulónak is leckeórákat kellett adnia. Legújabb időben szegény barátomat nagy szerencsétlenség érte. Édes anyja annyira beteg lett hogy az orvosok komolyan aggódtak életéért. Hogy megszerezhesse anyjának a szükséges orvosi ápolást és a gyógyszereket, az én barátomnak egy vidéki városba kellett mennie nevelőnek. Képzelmek lelki állapotát! Távol az édes anyjától, a kit mindenek fölött szeretett és a kiről napról napra aggasztóbb hírek érkeztek. Mi történt aztán? Az én barátom növendéke elkényeztetett, elbizakodott úrficska volt. Az elbizakodott úrficska, a kinek sejtelve se volt arról, hogy a nevelőjét minő gondok bántják, egy nap így szólt magában: Ej, az én új nevelőm sehogyse tetszik nekem! Nem labdázik velem, nem futkároz velem!

Az úrficska nem csak elbizakodott, hanem makacs fejű is volt és mikor a nevelője egy nap önfejűség miatt kénytelen volt elég enyhe bün-

tetést mérni reá, a mit elkerülhetett volna, ha bocsánatot kér, az úrfi megszökött hazulról. A fiú szülei éppen nem voltak otthon, kapta magát, korán reggel fölkelte egyszer, befogta a lovacskáját a kis kocsiába és — köd előtttem, köd utánam! — elhajtattott. Egy szomszéd faluba hajtott, hol egy jóságos nénikéje lakott, az előtt úgy tűntette föl a dolgot, mintha a szülei tudtával járna nála és ott is maradt a nénije házába. Sem a szüleit, sem a nevelőjét nem értesítette, hogy hol tartózkodik. Most már képzeljétek el az én barátom állapotát, mikor észrevette, hogy a gondjára bízott fiú eltűnt. Szemrehányásokat tett önmagának, éjjelnappal kereste növendékét, de hiába! A fiú azalatt jól érezte magát a néninél, kedve szerint labdázott, futkosott az új pajtásaival és nem is gondolt a nevelőjével. A nevelő végre megtudta, hogy hol van és érte ment. Most már azon tanakodik, hogy milyen büntetést mérjen a fiúra és tanácsot kért tőlem. Én meg azt szeretném, ha ti mondanátok el, hogy milyen büntetést érdemel.

Árpád bácsi elhallgatott és körülnézett. Én nagyon különösen éreztem magamat. Ez az egész eset csudálatosan hasonlított a mi esetünkhöz,

csak
csak

meg
volt
Nagy

csakhogy mi ketten voltunk, míg Árpád bácsi csak egy fiúról beszélt, aztán lóháton szöktünk

meg és nem kocsin, a nevelőnknek meg nem is volt beteg édes anyja. Tudtommal legalább nem. Nagyon kelletlenül éreztem magamat. Három

nap óta, mulatság közben, nem is gondoltam a csinyűnkre és most egyszerre furdalni kezdett a lelkiismeret.

— Nos, mit szóltok hozzá? — kérdezte Árpád bácsi.

— El kell náspágolni a rossz kölyköt! Én még egy hétig kukoriczán is térdepeltetném! — mondta Tibor.

— Igazságtalan vagy, — vágott szavába a bácsi. — Gondold el csak, mintha te volnál a fiú helyzetében?

— Nem gondolhatom el, mert én tudom, hogy a tanítónak éppen úgy kell engedelmeskedni, mint a szülőknek.

— Ebben igazad van. Nos Katinka, mi a te véleményed?

— A fiúnak először is bocsánatot kell kérnie a nevelőtől is, meg a szüleitől is.

— Helyes! És a büntetés?

— Azzal büntetném meg, a mivel vétkezett, Te azt mondtad, Árpád bácsi, hogy a fiúnak volt kis lova és kocsija, a mivel megszökött. Nos hát, én elvenném tőle a fogatot, a mit bizonyára nagyon szeret és nem adnám vissza

előbb, míg meg nem győződtem róla, hogy leszokott hibájáról, a makacsságról.

— Nagyön okosan beszélsz Katinka. Egy véleményen vagyok veled. Hát ti, többiek?

A többiek is igazságosnak találták Katinka ítéletét.

— És te Gyula, és te Sándor? Ti tegnap és tegnapelőtt, mikor mások fölött ítéltetek, igen okosan ítéltétek meg a dolgokat. Igazságosnak találjátok Katinka ítéletét?

Nagy nehezen tudtam csak kinyögni:

— Igazságosnak.

Gyula is azt mondta.

— Hozzá kell még tennem — mondta a bácsi, — hogy nem egy fiúról, hanem kettőről van szó.

— Mindegy! Mind a kettőt elnásópágnám!
— kiáltotta Tibor.

— És nem is kocsin mentek, hanem lóháton.

Azt hittem, hogy a föld alá kell süllyednem szégyenletemben. Tehát igazán rólunk volt szó! Gyula is mozdulatlanul feküdt mellettem a fűben.

— Várjatok reám egy perczig, mindjárt visszajövök, — mondta Árpád bácsi.

Mikor eltűnt a fasorban, Tibor azt mondta:

— No, gyerekek, vigyázzatok, ennek valami nagyon mulatságos tréfa lesz a vége!

Árpád bácsi visszajött, egy idegen férfival a karján. Az új nevelő volt!

— Nos, fiúk, — szóló Árpád bácsi, — ti magatok ítéltetek a saját ügyetekben, siessetek az ítéletnek eleget tenni!

A többi gyerek nem értette a dolgot és csudálkozva látta, hogy mi ketten, Gyula és én, lángvörös arczczal és könnyes szemmel közeledünk a nevelőnk felé. Gyula szólalt meg elsőnek.

— Belátom, hogy nagyon rossz voltam és hogy ezért büntetést érdemlek. Büntessen meg a nevelő úr és bocsásson meg aztán. Rajta leszek, hogy megjavuljak.

Én is mondtam olyasmit, mint Gyula.

— Nem teszek nektek szemrehányásokat, — mondta a nevelőnk, — mert hiszem, hogy őszintén megbántátok azt az igazságtalanságot, a mit velem elkövettetek. A többiről majd otthon beszélünk.

Kezet adott mindegyikünknek. A mulatságnak, persze, vége lett. Az udvaron reánk várt a kocsi, az öreg András a bakon, haza kellett

menünk. Mikor a jó Liza nénitől elbúcsúztunk, a ki egy szóval sem említette a történeteket, Tibor mellénk furakodott és azt suttogta:

— Hiszen ha tudtam volna, hogy rólatok van szó!

Árpád bácsi kezét fogott velünk és mosolyogva mondta:

— Kemény volt a lecke, a mit nektek adtam, de a ti javatokra tettem. Mindjárt első nap, mikor ide jöttetek, itt járt az öreg András is a nevelőtök levelével. Már akkor tudtam, hogy hányat ütött az óra. Itt tartottalak egy pár napig, hogy kiismerjelek benneteket és mondhatom, jól álltátok meg a próbát. Megszerettelek benneteket, mert látom, hogy ostobaságot tudtok ugyan elkövetni, de romlottak nem vagytok. A szentjánosi szép napokat ne sajnáljátok. Most, hogy a barátom édes anyja már túl van a bajon, meglátjátok, hogy a ti nevelőtök is tud jókedvű lenni, de labdázni meg történeteket mondani is tud, akár én.

Az öreg András a lovak közé csapott és egy óra múlva már otthon voltunk. Gizike, a ki nagyon aggódott miattunk, ránk várt a ház előtt és örömsikoltással futott elénk.

Másnap az egész dolgot, egy-egy töredelmes levélben, megírtuk a szüleinknek. Édes anyám szemrehányásokkal telt levéllel válaszolt, édes apánk pedig azt írta, hogy hazaérkezése után külön meg fog bennünket büntetni. Egyelőre csak abból állott a büntetésünk, hogy a lovainkat nem láttuk. Az öreg András kivitte a tanyára.

Egy pár nap múlva már tapasztaltuk, hogy az új nevelőnk korántsem az az ember, a kinek tartottuk. Nem könyvmoly, mint Gyula mondta. Még tanítás közben is keveset vette elő a könyveket; séta közben a hegyen vagy az erdőben, beszélgetve oktatott bennünket. Néha, különösen ha a természetrajzi dolgokról szólt, olyan figyelmesen hallgattuk, mint Árpád bácsi Babszemmeséjét. Beláttuk azt is, hogy Árpád bácsinak igaza volt, mikor azt mondta, hogy a mi nevelőnk is tud jókedvű lenni. Tornázott és labdázott velünk a kertben és mi alig győztük csodálni erejét és ügyességét.

— Hiszen a nevelőnk majdnem olyan ember, mint Árpád bácsi! — mondta már egy hét múlva Gyula.

Vasárnap Árpád bácsi az öt szentjánosi gye-

rekkel meglátogatott bennünket, a rá következő héten visszadtuk nekik a látogatást.

Mikor a szüleink haza jöttek, apa szigorú igazságot akart tenni engedetlenségünk miatt, a nevelő azonban kifogástalan magunkviseletet s jó előmenetelünket hozta elő és bocsánatot eszközölt ki a számunkra. Ősszel pedig, mikor a szomszéd város gimnáziumában jó eredménnyel tettük le a vizsgálatot, a nevelő közbenjárására behozták a lovainkat is a tanyáról. Most már mindennap ülhattünk egy-egy órát nyeregben.

Azóta sok év telt el. Gyula bátyámból az lett, a miről már gyermekkorában álmodozott: huszártiszt és én belőlem is csak lett valami. Ha Budapestre megyünk, sohasem mulasztjuk el meglátogatni jó barátunkat, volt nevelőnket, a ki ma országszerte ismert tudós és egyetemi professzor.

2

k
l
r
r
z
h
s
s

Lószőr-vitéz.

Nem jó, ha az ember régmúlt idők emlékei közt kotorász; a visszajöhetetlenül letűnt napok lehelete bolondos gondolatokat kelt a legjónabb föben is.

Mikor a multkoriban ki kellett hurczolkodnunk régi családi házunkból, a padlás egy sötét zugában, a kéménykürtő mögött, vesszőből font bölcsőre akadtam, mely színültig telve volt elsárgult irományokkal, elfakult rongyokkal és cifra gyermek-czókmókkal.

A sok tarka-barka holmi közt turkálva, egy bőrből készült huszárra bukkantam, melynek láttára egy csapásra fölelevenedtek agyamban a gyermekkor szunyadó emlékei s csillogó pillanatok felzavart rajaként nyüzsögtek körül.

A lószőr-vitéz! Mennyi bűvös emlék, mennyi gyermekes vágy, túláradó boldogság, fájdalmas csalódás fűződik hozzá!

Kezembe vettem a huszárt s megtisztítottam a portól és pókhálótól. Az idő ugyancsak megviselte. Arcza förtelmesen össze volt mázolva, orra hiányzott; kopott, foszladozó egyenruhája alól itt is, ott is előkukkantak a drótbordák és a lószőrtöltelék; — hanem azért a kétarasnyi legény merev szemével keményen és marczonán tekintett rám, mint egy rokkant vitézhez illik, ha huszonöt év múlva viszont látja régi generálisát.

Eszembe jutottak a kemény tusák, a melyeket együtt végigküzdöttünk a baromfi-udvar porondján... Hej! hogy rebbent szét az a fel-fuvalkodott pulykanépség, ha szilaj harczy rivalgással közéje nyargaltunk!

De nemcsak vad harczy szomj, gyakran nemes lovagiasság is hevítette szívünket. Mikor vörös cziczánk egy ízben három napig se mutatkozott a konyhában, daliás fogadalmat tettünk, hogy nem eszünk és nem iszunk, míg barátnőnket vissza nem hozzuk. Elevenen vagy holtan.

Útra is keltünk, kalandos fölfedező útra. Leszálltunk a föld sötét gyomrába, a hűvös pinczébe, hol kísértetiesen kongó hordók között a mama téli répái rügyeznek, s szűk résen át haránt leszűrődő fénysáv emlékeztet csak a nap-

sütötte felvilágra. Bátran felnyomultunk a szénapadlásra, hol a homályban zizegő széna között czinczogó patkányok surranak . . . A macskát végre a faskamrában fedeztük föl, öt apró czicza társaságában, melyeket szeretettel nyalogatott.

Ej, minő más, minő egészen más is volt akkor minden!

Egy év volt a végetlenség, a világ határa a szőlősdombig terjedt, a ház birodalom, az udvar tartomány volt; a galambduczot szédítő magasságu toronynak néztük, a tűzhely alatt a hamulyukat barlangnak.

A nap eseménye a színben talált tyúktojás, vagy a vizes vályuba tolakodott förtelmes béka volt; egy fényes dolmánypityke vagy egy réz patronhüvely birtokában gazdagoknak éreztük magunkat; egy betört ablaküveg kész katasztrófa volt. Ha új játékot kaptunk, elkérkedtünk vele a baromfi-udvar lakói előtt, melyek aztán jelentős kotkodácsolással és irigy hápogással nyilvánították véleményüket. Az eresz alatt fészkelő fecske a mi fecskénk volt, a szomszéd verebeit szitokkal fogadtuk, ha háztetőnkre mertek ülni.

A szobabutorok néma, de értelmes lények voltak, s ha rossz kedvünkben megrúgtuk az

asztalt, utólag titokban megsimogattuk, hogy kiengeszteljük.

A farkát csóváló komondor, a dormogó kandur elkényeztetett cselédeink voltak, a kik bizalmaskodva dörgölöztek hozzánk s szigorú hangon adott parancsainkat tettetett alázattal, de ásítva és lézengve teljesítették.

A kút mélyéből csodálkozó és kíváncsi gyermekfejek kandikáltak föl, a mama befőttes üvegeit a fekete ember őrizte, a kiben nem igen hittünk, de azért mégis féltünk tőle.

A nap, az Istenadta nap, csak azért süttött oly melegen, hogy a kert fűvében hempereghessünk, — az eső szakadt, hogy papírsajkáinkat úsztassa.

Az est homályában a ház előtt hajszoltuk a haragosan búgó bogarakat, ha pedig a harangok elkongották az esti áldást, egyszerre csodálatos zsidbadás szállta meg tagjainkat és fölki-vánkoztunk a mama puha ölébe, a hol ketten is elfértünk. Egy ideig még a fényes holdra bámultunk, melynek tányérjában ott áll az öreg, hátán a rőzsecsomóval s míg apa a szomszédokkal beszélget, háborúról, járványról és adóról, álomittasan hunyorgattuk egymásra: ej mit! csak legyünk egyszer az ágyunkban — jöhet aztán háboru, kolera és adó! . . .

A mint a fölfordított bölcső előtt térdelek, lelki szemem előtt megjelenik egy rég elfelejtett gyermekalak. Vicza hugom. Öt éves korában meghalt torokgyíkban. Két évvel volt kisebb nálam, maholnap már húsz éve, hogy a halál csontkeze letörte azt az éretlen, kis ember-rügyecskét. A seb, a melyet halála rajtunk ütött, régóta behegedt, arczvonásai már-már elmosódtak emlékezetemben, egy évtized óta alig gondoltam rá.

Csodálatos! Most egyszerre megint magam előtt látom, meglepő közvetlenséggel.

Bájos, izmos gyermek, buzavirágszemekkel, kurtára nyírt szőke hajjal; beszédközben kissé selypít, fejét rendesen oldalvást szokta tartani.

Tulajdonképpen Viktóriának keresztelték, nagyanyám azonban nem tudott megbarátkozni az előtte szokatlan hangzásu névvel és Viczának szólította. Én csak úgy: Vicza-czicza, pattogatott kukoricza!

Hevesvérű, örökké izgó-mozgó gyermek volt. Sokat kotnyeleskedett a konyhában, s ha anyám ilyenkor főzőkanállal kizavarta, kaczagva polkázott végig az udvaron.

Hozzám nagyon ragaszkodott, egyébiránt könnyenhívő volt, mint minden jószívű gyermek

és fölötte szeretett volna fiú lenni. A kert kerítésén végzett erőmutatványaimnak ő volt a leg-hálásabb közönsége, ha pedig a huncsatákról beszéltem neki, a melyeket képzeletemben naponként végigküzdöttem a városvégi cigány-gyerekekkel, nagy szemében kigyult az őszinte lelkesedés tüze

A szegény Vicza csodálatos, rajongó szeretettel viseltetett az én lószőr-vitézem iránt. A huszár volt álmainak tárgya, a huszár után való reménytelen vágy keserítette el fiatal életét. Ha valamit szépnek, elragadónak, fenségesnek akart jellemezni, azt mondta: olyan mint a huszár! Gyakran minden bevezetés nélkül kezdte vontatott, monoton hangon:

- Add nekem a huszárt!
- Majd ha fagy . . .
- Add nekem, — ismételte fáradhatatlanul.
- Ne nyafogj, Vicza!
- Magad nyafogsz!

Ebből rendesen egészséges csetepaté fejlődött, a mely csakhamar elfeledtette velünk a vita tárgyát. Szüleink nem ügyeltek Vicza sajátos szenvedélyére, de különben is meg vagyok győződve, hogy egy más, habár egészen hasonló huszár nem tetszett volna hugomnak; neki az

én huszárom kellett, ez gyakorolt rá oly bűvös varázst.

Egyszer aztán mégis az övé lett a huszár. E csoda pedig következőképpen esett meg.

Nevem napja volt. Új ruhát és arany órát kaptam. Megvallom, hogy mindkét ajándékon találtam kifogásolni valót: az órának az volt a hibája, hogy nem ketyegett, a ruha pedig abban sántított, hogy kabát, mellény és nadrág egy darabban volt, én pedig abban láttam az elegancia netovábbját, hogy az ember hébe-korba levesse kabátját.

Örömem első mámorában, sugárzó arczczal futottam a szomszédságban lakó nagymamához, hogy kellően megbámultassam magamat. Vicza természetesen velem volt. A nagymama udvarán nagy tyúk-ketrecz állott, a melynek a tetejére néha fel szoktam mászni, hogy egyet-kettőt kukorékoljak. Most is megtettem s a mint ünnepi hangulatomban, a tetőn guggolva karjaimat billegtettem s metsző hangon süvítettem, Vicza odalenn tapsolt elragadtatásában. Jó kedvünknek csakhamar vége lett. Lemászva a ketreczről, egy szögbe akadtam és — Jézus Mária! az új kabát könyökén háromujnyi széles hasadás ásított...

Le voltunk sujtva. Én sírva fakadtam, hu-

gom elsápadt ijedtében. A nagymama hiába készítette elő legédesebb czukros süteményeit s a névnapra kijáró ezüst huszast, be sem néztünk hozzá, hanem bánatos szívvel ögyelegtünk hazafelé. Sejtettem, hogy otthon irtóztató igazságot fognak tenni. Szegény Viczának majd megszakadt az ő áldott jó szíve az én nyomoromon, a mint mellettem tipegett.

Egyszerre megfogta a karomat.

— Tudod mit, Dudi, ne sírj, majd én megvarrom a lyukat . . .

— Tudsz te varrni, Vicza? — kérdeztem bizalmatlanul.

— Én? Oh jé, meglásd, ugy megvarrom, hogy senki sem veszi észre . . .

Ezt annyi önbizalommal mondta, hogy magam is neki bátorodtam. Otthon egyenesen a fáskamrába surrantam, Vicza pedig addig settenkedett a mama varróasztala körül, míg a szükséges eszközöket sikerült elcsennie. Nemsokára utánam jött tüvel, czérnával, óriás szabóollóval és akkora gyűszűvel, melybe három ujja is belefért. Én végig hasaltam egy kosáron, Vicza pedig mellém térdelt és fontoskodó arcczal kezdett varrni, nagy girbe-görbe öltésekkel, egyszer föl, egyszer le. Mikor elkészült, maga is bizal-

matlanul nézett végig művén: a kabát sötétkék volt, a czérna pedig fehér. Leleményes eszével ezen is segített, hozott tentát és ujja hegyével szépen befeketítette a czérnát, — most már igazán nem látszott semmi . . .

Örömben olyat tettem, a mit csakhamar megbántam: odaajándékoztam Viczának a lószőrvitét. Hugom alig mert hinni fülének és szinte elsápadt a túlnagy boldogságtól.

— Igazán nekem adod, Dudi? — kérdezte elálló lélekzettel.

— Neked adom, Vicza.

— Örökké?

— Örökkön örökké.

Vicza karjára kapta a huszárt és örömsikoltással rohant a kertbe.

Mikor este levetköztettek, Vicza már ketreczes ágyában térdelt s a huszárral a hóna alatt, álmos fővel darálta az esti áldást.

— Ez meg mi? — kérdezte anyám, mikor vetkőzés közben a kabát ujja egyszerre megroppant a könyökömön . . . Jézusom! Vicza oda-varrta a kabátomat az ingemhez! Anyám mérges is volt, de nevetett is; én pedig, tekintettel a névnapra és álmos állapotomra, egy gyöngé baraczkkal szabadultam.

Másnap Vicza már korán reggel játszott a huszárral, engem pedig sárga irigység emésztett...

— Az egész alku nem áll, mert Vicza nem varrta meg jól a kabátot és nem igaz, hogy senki sem vette észre a lyukat, mert a mama észrevette és én egy baraczkot is kaptam és azért a huszárt vissza kell adni...

Ilyenformán okoskodtam. Az érvelésből czivódás, a czivódásból veszekedés lett, végre Vicza haragtól lángoló arczczal, kevélyen dobta lábamhoz a huszárt:

— Nesze, vedd, nekem nem kell!...

Számítottam ilyesmire, mert ismertem hugom forró vérét; azt is tudtam, hogy a következő pillanatban már sajnálni fogja gavalléros föllobbanását, azért megragadtam zsákmányomat és diadalmasan menekültem a kertbe.

Ezentúl még féltékenyebben őriztem kincsemet. Az érték, melylyel Vicza szemében bírt előttem is becsesebbé tette. Ha iskolába mentem, gondosan elrejtettem, hol a vizes kád, hol valamelyik almáriom alá s mert észrevettem, hogy távolléteimet titokzatos kezekskék arra használják, hogy vitézemet kikeressék, oly rejteket találtam neki a szénapadláson, a hova Vicza nem férhetett.

Ha a kertben játszottam huszárommal, h-
gom a kerítésen át bánatos irigységgel ügyelt
minden mozdulatomra . . .

Szegény Vicza! Egész élete alig terjedt egy
arasznyira, mégis elég hosszú volt arra, hogy
forró gyermekszive keresztülszenvedje a sorvasztó
vágy, a bánatos lemondás minden nyomorát.

Vicza egyszerre beteg lett.

Bevallom, hogy őszintén irigyeltem. Alig
ismertem kellemesebb állapotot a betegségnél;
az embernek bekötik fejét, nyakát, ágyba fek-
tetik, nem kell iskolába mennie, anya, apa ké-
nyeztetik, dédelgetik, s ha az ember elég élel-
mes, hogy hébe-korba nyöszörögjön kissé, kap
narancsot, datolyát és czukrot.

Engem a nagymamához adtak; a lószőr-
vitéz persze velem ment. Elhagyottnak éreztem
magamat a nagymamánál, — meglehet azért,
mert Vicza nem volt velem, de meglehet azért,
mert az egész házban oly komor, szinte ünne-
pies hangulat uralkodott.

A ház közvetetlen a templom mögött állott,
melynek hatalmas két gót tornya belátszott
udvarunkra; a harang zúgása pedig napközben
megremegtette aklakainkat. Hálósobánk falairól

dolmányos, szúrostekintetű urak és hosszunyaku virágos hölgyek tekintettek le.

Legjobban érdekelt azonban az almáriomon ketyegő régi óra. Csodálatos egy óra volt ez! A virágos mutatólap alatt inga helyett czifra arany pillangó lengett ide-oda, a két alabastrom oszlop között pedig kert volt, barok kastélylyal, szökőkúttal, piros viasztulipánokkal és mérgeszöld gyeppelel; a kertben egy spanyol lovag állott, tollas barettel és gitárral. Epedve tekintett a kastély zárt ablakára. Ha az óra ütni kezdett, akkor kipattant a csúcsíves ablak s egy parányi hölgyecske jelent meg, a ki mereven bólintgatott fejével. A lovag buzgón kezdte verni a lantját, a szökőkút hullámos üvegsugara körbe forgott, az óra belsejéből csodálatosan andalító, ősrégi dallam hangzott. Én pedig dobogó szívvel és elfojtott lélekzettel néztem ezt a megelevenedett varázsálmot...

De most jut eszembe, hogy Viczáról kell beszélnem!

A nagymama egy nap azt mondta nekem, hogy szegény Viczánk nagyon rosszul van.

— Ahá! — gondoltam — tehát nagyon sok czukrot kap?

Délután beállított hozzánk Barka, a szoba-

leány, s azt mondta, hogy orvosságért megy és hogy Vicza szépen kéret, küldjem el neki a huszáromat kölcsön, attól mindjárt egészséges lesz.

— A huszáromat, — dadogtam — a huszáromat? Hová is tettem . . . majd megkeresem . . .

Nem tudom, mi rossz szellem bántott. Besiettem a szobába, keblembe gyömöszöltem a huszárt, átmásztam a kerítésen és kivágtattam a rétre. Csak akkor éreztem biztosságban kincsemet, mikor egyedül voltam a füzesben. Sokáig csatangoltam az ér partján. Oh, az a Vicza! Nem elég, hogy nem jár iskolába, hogy czukrot kap, még a huszáromat is akarja? Mikor bealkonyodott, félni kezdtem a magánytól; a régi korhadtt fűzfák a homályban ugrándo-zó emberalakok és fenyegető szörnyképek árnyaihoz hasonlítottak.

A mint a huszárral hónom alatt, lelken-dezve hazavetődtem, a nagymama némán és szomorúan ült az udvaron. Nem volt kedvem játszani, letelepedtem a nagymama mellé. Az udvar virággyai fölött denevérek és éji pillangók repkedtek.

A hold korongja fölbukkant a templom tor-

nyai között, a csúcsíves bolthajtások, az áttört, szeszélyes kőzirádák bűvös fényben fürödtek. Ha a templomot holdvilágban láttam, titokzatos, regényes vágy fogott el. Képzeletemben bekalandoztam azt a csodálatos köerdőt odafenn, hol gót szörnyek tanyáztak és karcsu kővirágok nyílnak a holdfényben.

Mikor odalenn a kaszárnnyában elfújták a takarodót, a búskomor, vontatott hanghullámok hallatára zsibbadás fogott el s nyomottság vett rajtam erőt. Talán mégis oda kellett volna küldeni a Viczának a lószőr-vitézt?

Éjjel bolondos álmom volt. A zenélő óra kertjében jártam, fejem fölött az örökké nyughatatlan pillangó lengett föl és alá, a szökökút csörgedezett, a zene szólt, de az, a ki a lantot verte, az én lószőr-vitézem volt, a kastély ablakából pedig a kis Vicza bólintott alá . . . Hirtelen fölijedtem ágyamban, a szobában gyertyafény járt.

— Nagymama! — nyöszörögtem.

— Mi az, fiam?

— A huszárt, a huszárt oda kell adni Vicza cziczának . . .

Nagymama gyöngéden megcsókolt s elfojtott zokogással mondta:

— Vicza-czicza a menyországba ment, angyal lett belőle . . .

Emlékeim itt elmosódnak. Sehogysem tudom elképzelni, mit éreztem és gondoltam én akkor. Egy kép azonban tisztán áll szemem előtt, oly tisztán, mintha nem is húsz év előtt, hanem tegnap láttam volna.

Megint szüleim házában voltam. Forró nyári délután volt. Az udvar tele volt suttogó idege-
nekkal, kik kíváncsian nézték az előttünk álló kis érczkoporsót. A nyíló hársfavirágok illatába viaszgyertyák és hervadt lomb szaga vegyült; a pap halk hangon énekelt, közbe hallatszott a háztetőn bóbiskáló galambok turbékolása. Én a fekete szalagot néztem, melyet a szalmakalapomra varrtak; közbe a kalap karimáját rágtam és sírtam, mert a mama is sírt.

A mama halálsápadt volt, néha egy elfojtott sikoltás tört ki a melléből, ilyenkor görcsösen szorította össze a kezemet, melyet fogva tartott és én azt hittem, hogy össze kell dűlnie az egész világnak.

Talán mégis jó lett volna Viczának odaadni azt a huszárt?

Mikor másnap ebédhez ültünk, az asztalnál egy hely üres maradt. Apa kedvtelenül tolta

el maga elől a levest, a mama pedig nedves szemekkel bámult arra az üres helyre.

— Szegény gyermekem, — mondta remegő hangon, — haldoklásában már nem is ismert rám, folyton valami huszárt emlegetett lázában...

Most már magam is letettem a kanalamat. Most már tisztában voltam azzal, hogy jó lett volna Vicza-cziczának odaadni azt a lószőr-vitézt, lelkemben pedig földerengett a földi boldogság hiú voltának homályos sejtelme.

Húsz év multán megint előttem van a lószőr-vitéz, melyhez a szegény Vicza haláláig hű maradt.

Nem tartozom még azokhoz, a kik már leszámoltak az élettel, de talán odaadnám mindazt, a miért küzdök s a mit még remélek a jövőtől, ha még egyszer szemtől-szembe állhatnék Viczával, oda nyujthatnám neki a huszárt és azt mondhatnám neki:

— Nesze, Vicza-czicza, pattogatott kukoricza, — nesze, bizony Isten, igazán neked adom a lószőr-vitézt!

Az önkéntes.

Mikor Árpád úrfi besorozták egyéves önkéntesnek a huszárokhoz, nagy szomorúság uralkodott szülői házában. Édes anyja bús arccal járt-kelt, Ilonka huga titokban könyeket is ontott, még a Sipszi kutya is oly leverten kullogott az udvaron, mintha csak tudná, hogy el kell válnia kedves gazdájától.

Mert az édes anyja is, Ilonka huga is tudták, hogy nem tréfa dolog a katonáskodás. A szegény Árpádnak majd kora hajnalban, mikor a kaszárnyában megharsan a trombita, ott kell hagynia jó meleg ágát. Senki sem kérdi tőle, kapott-e tejfeles kávé. Télvíz idején, esőben, szélben ki kell vonulnia a gyakorló térre. Jaj neki, jaj, ha szigorú főlebbvalója csak pecsétet is talál a ruháján, vagy rozsdafoltot a fegyverén.

Árpád maga is nehéz szívvel búcsuzott el hazulról.

Édes anyja megcsókolta és azt mondta:

— Légy óvatos, fiam, hogy meg ne betegedjél!

Apja is megcsókolta és azt mondta:

— Légy szorgalmas, Árpád, hogy be ne csukjanak!

Ilonka nem mondott semmit, csak sírt.

Árpád fölutazott a fővárosba, hol önkéntes évét le kellett szolgálnia. Mikor a kaszárnnyában jelentette magát, az öreg strázsamester tetőtől talpig végigmérte, aztán megpödörte tuskés bajuszát és azt mormogta a mellette álló káplárnak:

— Ez is olyan tejfelesszáju! Nem szeretem ezeket a rózsás arczu úrfiakat, mert olyan finnyásak, mint a kisasszonykák. Ha szél éri őket, mindjárt betegnek jelentik magukat, ha az ember egy kicsit leteremtettézi őket, mindjárt sírásra áll a szájuk!

Árpád meghallotta és kissé elmosolyodott. Jól van, gondolta, majd megmutatom, hogy nem vagyok finnyás.

Meg is mutatta. Bár néha úgy belefáradt a szolgálatba, hogy a lába is alig bírta, még sem jelentette magát betegnek. Ha meg a tuskés-

bajszu strázsamester, csupa szokásból, dörgő hangon rivalt rá, keményen maradt a nyeregben. Mikor aztán először neki kellett vágatnia a mély ároknak, hogy keresztül ugrasson rajta, mosolyogva veregette meg a lova nyakát, habár a szíve gyorsabban is dobogott.

— Kemény gyerek ez a tejfelesszáju! — morogta a strázsamester.

Nemcsak bátor volt, de pontos is, mint egy óra és rendes. A huszárruhája mindig kifogástalan, a fegyverzete meg úgy csillogott, mint a színezüst.

Egyszer Árpád, mikor már kissé megbarátkozott az őrmesterrel, elmondta neki, hogy nem sokára édes anyjának a nevenapja lesz.

— Szeretne hazamenni? — kérdezte az őrmester.

— Nem kérek szabadságot, mert még azt hihetnék, hogy a szolgálat elől szököm.

A strázsamester nem szólt semmit, hanem másnap rapportra vezette Árpádot, a kapitány elé. Árpád nem tudta, hogy miért, már azt hitte, hogy tudtán kívül valami mulasztást követett el, csak akkor értette meg a dolgot, mikor a strázsamester azt mondta a kapitánynak:

— Az önkéntes három napi szabadságot kér, családi ügyek dolgában.

— Megadom, — szólt a kapitány.

Ej, hogy szeretett volna Árpád a nagybajszu strázsamester nyakába borulni, csak hogy ilyesmi nem szokás a katonaságnál. Összecsapta

hát sarkantyúit és alázatosan megköszönte a szabadságot.

Másnap reggel elutazott, délben otthon volt. Mikor belépett a házba, a szülői éppen fekete kávénál ültek. Senki sem sejtette, hogy megjön,

de azért mégis róla folyt a beszéd. Vajjon milyen dolga lehet a katonaságnál? A huszárruha jól áll-e rajta? És a főlebbvalói szeretik-e?

Most megnyilik az ajtó, aztán sarkantyúcsengéssel belép Árpád. Az asztalig megy, ott szalutál, aztán feszes, katonás tartásban megáll.

Az volt aztán a meglepetés! Ilonka kaczagva emelkedett föl helyéről, édes anyja az ölébe ejtette a kézi munkát, apja meglepetten simogatta a szakállát. Még Mari is, a szobalány, ott felejtette kezében a kávékannát, Sipszi pedig halk vakkanással ütötte fel a fejét, megnézni, ki ez az idegen . . .

— Hogy megerősödtél! — mondta az édes anyja.

— Milyen barna az arcod! — mondta Ilonka.

Apja nem szólt semmit, mert nem akarta szemébe dicsérni, magában azonban azt gondolta, hogy ugyancsak délczeg huszár az ő fia.

Volt aztán kérdezgetés, felelgetés. Árpád sokat beszélt a bajtársakról, a tisztekről, a szolgálatról. Beszélt a nagybajszu strázsamesterről is, a ki oly irgalmatlan szigorú arcot tud vágni, hanem azért úgy szereti a legénységet, hogy no!

Mikor három nap múlva véget ért a rövid

szabadság, Árpád sajnálta ugyan övéit ott hagyni, de azért egy kicsit mégis örült, hogy viszont fogja látni bajtársait, meg a lovát.

Édes anyja pedig most már könnyű szívvvel bocsájtotta útra a fiát, mert tudta, hogy az igyekvő embert megbecsülik a katonaságnál is. Hanem azért mégis becsusztatott a bőrtáskájába egy jó csomó cigárót, meg két nagy üveg szilvóriumot, hogy adja oda a tüskésbajszu strázsamesternek, hátha aztán máskor is szabadságra eresztik.

A jószívű öreg asszony.

Korán hajnalban volt.

A völgyre még sötét árny borult, az omlásokon szürke köd gomolygott, csak odafenn, a legendi havasok tetején derengett már valami sápadt világosság.

A szűk hegyi ösvényen, mely a magas, legendi sziklafalat megkerülve, az erdőbe vezet, férfihangok és kutyacsaholás zaja hallatszott. Nagy vadásztársaság iparkodott a hegyeknek. Elöl az erdész ment a hajtó fiúval.

Mikor később elérkeztek a ritkás facsoportokhoz, melyek az erdő szomszédságát hirdetik, a cserjék mögül egyszerre egy öreg anyóka lépett elő. Egy töpörödött, ránczos arczu asszony, ki botjára támaszkodva, lihegve görnyedt a rőzse súlya alatt.

Az erdész haragosan toppantott lábával:

— Már megint ez az öreg asszony lábatlankodik itt! — mondta a fiúnak. — A hány-szor még vele találkoztam, mindig rossz vadászatom volt!

Aztán kemény hangon rivalt az asszonyra:

— Hogy mer kend az én engedelmem nélkül fát vinni az erdőből?

A szegény asszony ijedten állt meg előtte:

— Nem tudtam, hogy tilos, — mondta halk hangon. — Csak a száraz galyakat szedgetem össze a földről, azokból is csak annyit, hogy megfőzhessem levesemet, mert nagyon szegény vagyok . . .

— Mi közöm neked ahhoz, hogy szegény? Én csak annyit mondok: ha még egyszer el mer vinni az erdőről egy akkorka galyat is, mint egy gyújtó fa, akkor én följelentem és elzáratom! Megértett?

A keményszívű ember folytatta útját, a szegény, megrémült anyóka pedig sírva tördelte kezeit, hogy őt tolvajnak tartják. Pedig becsületben őszült meg . . .

Mire teljesen kivirradt, a vadászok már nem voltak az erdőben. A puskások lesbe állottak, jó távol egymástól, a hajtók pedig hosszú láncban, kiáltozva, túlkölve és kelepelve törtettek át

a bokrokon. A felriasztott vadat a vadászok felé terelték, hol sűrű puskatüzeléssel fogadták.

Az erdész borz kutyájával a legendi sziklafal szélén elkanyarodó ösvényen foglalt állást.

Egyszerre ropogást és csörtetést hallott a cserjésben, aztán egy már megsebzett, hatalmas szarvas vágatott feléje. Az erdész felkapta fegyverét és biztos kézzel tüzelt, a szarvas azonban nem roskadt össze, hanem, halálra sebzetten bár, böszülten rohant neki agancsaival, még mielőtt újra tüzelhetett volna.

A következő pillanatban az erdész szédülő fővel zuhant le a mélységbe, a meredek sziklafal lábán eszméletlenül fekvé maradt.

Mikor hosszú idő múlva újra visszanyerte eszméletét, egy alacsony, szegényes szobában találta magát, puha ágyban fekvé. Sajgó feje, eltört karja gondosan be volt kötözve, az ágy mellett pedig egy öreg anyóka ült, ki aggódva ügyelt minden mozdulatára.

Az asszony nem volt senki más, mint az a szegény öreg asszony, kivel aznap reggel oly irgalmatlanul bánt.

— Hogy kerülök én ide? — kérdezte a beteg gyöngé hangon.

— A tekintetes úr jó helyen van, — mondta

az öreg asszony — az én szegény viskómban van. Ott találtam ájultan és összevérezve, a sziklafal talpán. Odaszólitottam a favágókat és idehozattam, hogy ápoljam. Az egyik embert leküldtem a városba az orvosért, azt hiszem, rögtön itt kell lennie . . .

Az orvos nemsokára meg is jött. Megvizsgálta a beteget és azt mondta, hogy biztosan elvérzett volna, ha idejekorán be nem kötözik sebeit.

A beteg még négy napig feküdt a szegény öreg asszony házában, ki gondosan és gyöngéden ápolta, mintha tulajdon édes fia volna, végre már annyira megerősödött, hogy jó puha ágyon bevihették az erdőszlakba.

Mikor aztán jobban lett, első dolga volt, hogy az öreg asszonyt meglátogassa, megköszönje neki a gondos ápolást, de főleg, hogy bocsánatot kérjen azért a lelketlenségeért, melylyel ama szerencsétlen nap reggelén megbántotta.

Nem sokat hálálkodott, mert kissé szófukar ember volt, de küldött az öregasszonynak néhány ől szép tűzifát, hogy ne kelljen az erdőbe fáradnia rőzséért. Ha pedig vadászatról jött, egy-egy kövér nyulat mindig beadott az öreg asszonynak.

A szentírás.

Elmondok nektek egy szép történetet. Régi történet nagyon, mert nekem még a nagyanyám mondta el, mikor iskolában járó fiú voltam. Úgy mondom el, a hogy tőle hallottam.

A király háborút viselt egyik szomszédjával és mivel háborús időkben nagy keletje van a szálas legénynek, Sándort is, egy szegény özvegy-asszony egyetlen fiát, besorozták katonának. Besorozták és vitték az ellenség elé.

A szegény asszonynak majd meghasadt a szíve bánatában. Olyan szegény volt, hogy nem tudott a fiának egyéb útravalót adni, a mivel könnyíthetne nehéz sorsán, hát oda adta neki azt a szentírást, a melyből esténként olvasgatni szokott.

— Nem adhatok egyebet, — mondta. — Vidd magaddal ezt a könyvet, bárhova vezet is sorsod. Forgasd szorgalmasan, nehéz óráidban vigasztalást fogsz benne találni.

Sándor hálásan fogadta ezt az ajándékot. Gondosan keblébe rejtette a könyvet és elbúcsuzott anyjától.

A fiatal katonára nehéz napok jártak. Véres csatákat kellett végigküzdenie, hol a legénység hallomszámra hullott az ellenség kartácstüze közepett. Sándor itt is teljesítette kötelességét. Vitézül harczolt a hazáért és nem egyszer tette kockára életét. Tisztjei megbecsülték, társai megszerették vitézsége miatt.

Ha a véres napi munka után pihenésre tértek a csapatok, rendesen előkereste a szentírást, melyet édes anyjától kapott és a lobogó tábcri tűz mellett olvasgatott belőle.

— Tedd le már azt a könyvet! — biztatták még tisztjei is. — Minek is hurczolod magaddal? Nem katonának, papnak való az!

Sándor nem hallgatott rájuk, hanem gondosan a kabátja alá rejtette könyvét.

Egyszer aztán egy kis erősség ellen vezették őket, hova az ellenség befészkelte magát. Öldöklő harcz fejlődött a falak körül. Az ellenség keményen tartotta magát és valóságos golyózáport szórt az osromlókra. Mikor végül mégis sikerült az erősséget elfoglalni, Sándor volt az első, a ki a magyar zászlót a bástyára tűzte.

Feltűzte, — a következő pillanatban azonban egy ellenséges katona a szívének szegezte a puskáját és lelőtte. A golyó a mellébe furódott és Sándor hang nélkül összerogyott. Élettelen teste fölött viharként vonult el a csata.

Mikor este felé összeszedték az elesett vitézek tetemeit, megtalálták Sándort is.

— Itt van szegény Sándor pajtásunk is,
— mondá az egyik katona. — Ennek ugyan
nem sokat használt a szentírás.

Egyikük letérdelt Sándor mellé és fölgombolta az attiláját.

— Hiszen él! kiáltotta meglepetten.

Sándor nem halt meg, csak elájult. A golyó, a mely szívének volt irányozva, beleakadt a szentírásba, melyet akkor is a mellén viselt. A könyv felét átfúrta a lövés, de aztán megakadt a papirosban, Sándor elájult az iszonyu ütéstől, de komolyabb baja nem esett. Hideg vízzel csakhamar fölkellették.

Az esetnek híre járt az egész táborban. A vezér, a ki különben is értesült Sándor vitézségéről, maga elé rendelte a fiatal katonát és elmondatta magának a szentírás történetét. Sándor annyira megtetszett neki, hogy e naptól kezdve maga mellett tartotta.

A szegény özvegy pedig nagyon csodálkozott, mikor a békekötés után egy fényes egyenruhába öltöztetett tiszt kopogtatott be szegény lakásába és mikor a tisztben megismerte az ő Sándor fiát.

A fecskék.

Fecskecsalád lakott a magas eresz alá ragasztott fészekben.

Békés, jóra való fecskék voltak. Nem igen törődtek a tetőgerinczen verekedő, pletykázó léha verébnépséggel és nem is dézsmálták meg a tyúkok takarmányát.

Rendes, szorgalmas fecskék voltak. Az öregek egész nap nyílsebesen keringtek az udvar fölött, kővér dongókat és libegő szárnyu pillangókat hajszolva a kék levegőégben, a fiatalok pedig csak néha tátogatták ki sárga csőrüket a fészkek kerek ablakából.

Gyula lenn járt-kelt az udvaron, sokat nézte a fészket és nagyon, de nagyon szerette volna tudni, hogy mit művelnek odafenn a kis fecskék,

mikor néha össze-összecsapognak. Hej, ha csak egyszer bekukkanhatott volna a fészekbe!

Eleintén türelmetlen kíváncsiság epesztette, végül rút harag fogta el.

— Ha nem mehetek föl hozzátok, majd lejöttek ti én hozzám! — mondta.

Fölkapott egy kavicsot és célba vette a fészket. Először nem talált, hát dobott másodszor is, harmadszor is . . .

Az öreg fecskék megsejtették a veszedelmet, mely kicsinyeiket fenyegette, hirtelen lecsapódtak a magasból és félénk visítással röpködtek a fészkek körül. Néha oly közel vágtattak el ellenességük füle mellett, hogy hallhatta szárnyuk suhanását . . .

Most! — a kavics ezúttal talált, a fészek agyagfala megroppant, egy jókora darabja az udvarra hullott . . . A lyukból pelyhek szállongtak alá, a kis fecskék ijedten csipogtak, az öregek pedig oly kétségbeesetten sikítottak, mintha azt kiáltoznák, hogy: segítség! segítség!

Gyula tovább is folytatta volna rombolását, ha a mama vacsorához nem szólítja.

— Jól van, — gondolta, — majd holnap leütöm a fészket.

Vacsora után elmondta imáját, aztán álmos

fejével ágyába feküdt. Már-már szenderegni kezdett, midőn hirtelen valami félelmetes hang riasztotta föl álmából. Valami távoli vijjogás, mely nagyon hasonlított a fecskék vijjogásához.

Most pedig egy irtóztató ütés érte a szoba falát, mely megremegtette az egész házat, még Gyula ágyát is. Aztán egy második, egy harmadik ütés következett. A vakolat hullani kezdett, a téglafal repedezett, a falon nagy rés támadt.

És Gyula most már láthatta is a résen át, hogy ki rombolja a házukat. Egy óriás, félelmetes madárpár tördelte éles csőr csapásokkal a falat. Két madár, mely hegyes csőrével, villás farkával, fehér mellével olyan volt, mint a fecske, csak hogy kerek feje akkora volt, mint egy boros hordó, vörös fényben izzó szeme pedig nem kisebb egy leveses tányérnál.

A két szárnyas szörnyeteg vad haraggal folytatta munkáját. Néha szárnyra keltek, elrepültek a messzi távolba, hogy már csak akkoráknak látszottak, mint egy-egy szúnyog, aztán, sebes ívben megfordulva, villámgyorsan rohantak a háznak, hatalmas csőrük alatt pedig dörögve szakadozott a fal. Közbe dühös visítással nógatták egymást, visításuk pedig csodálatosan hasonlított az emberi hanghoz.

— Üsd, vágd, rombold! — sikította az egyik fecske.

— Törd szét a falat, ő is törte a miénket!

— Rombold a házat, ő is rombolta a miénket!

Gyula remegve lapult meg paplana alatt. Sírni, kiáltozni akart, de a rémület elvette a szavát. Végül, hosszú erőlködés után egy kétségbeesett sikoltást hallatott:

— Mama! édes mama! segíts!

Gyertyafény járt a szobában, aztán egy puha kéz feküdt a fiú verejtéktől gyöngyöző homlokára.

— Mi bajod, kis fiam? — kérdezte az anyja.

— Anyám, a fecskék! a fecskék törik a házunkat!

— Ne félj a fecskéktől, azok most fészükben alusznak, — mondta a mama.

Gyula csodálkozva nézett körül. A szoba fala még egész volt, a szörnyű fecskéket nem látta sehol. Sőt most már úgy rémlett neki, mintha az egész dolog csak félelmetes álom lett volna.

Mikor másnap reggel a verőfényes udvaron járt, ott látta a fecskéket, a mint a kút mellől buzgón szedegették az agyagos földet és ügyesen javígtatták fészüket.

Sokáig nézte fáradságos munkájukat és titokban megfogadta magában, hogy nem bántja többé a madarak fészket, mert megértette, hogy a madárnak éppen oly kedves a fészke, mint az embernek a háza.

SINGER ÉS WOLFNER KIADÁSA BUDAPESTEN.

FIATAL LEÁNYOK SZÁMÁRA.

RÓZSÁK KÖZÖTT

— ELBESZÉLÉSEK FIATAL LEÁNYOK SZÁMÁRA —

IRTA :

TUTSEK ANNA.

*

Az album alakú könyv ára diszkötésben 3 frt.

BIRI ÉS
EGYÉB ELBESZÉLÉSEK

IRTA :

SZABÓNÉ NOGÁLL JANKA.

8 egész oldalas képpel. — Ára diszkötésben 2 forint.

A PIROS BÓBITÁSOK
ÉS
EGYÉB ELBESZÉLÉSEK.

IRTA :

SZABÓNÉ NOGALL JANKA.

8 egész oldalas képpel. — Ára diszkötésben 2 frt 80 kr.

SINGER ÉS WOLFNER KIADÁSA BUDAPESTEN.

Testamentum és hat levél.

IRTA: BENEDEK ELEK.

Ára füzve 80 kr. — Diszkötésben 1 frt 50 kr.

Hatodik ezer. A harmadik kiadás megjelenése alkalmával *Wlassics* közoktatási miniszter a következő meleghangu levelet írta a szerzőhöz:

Kedves barátom!

Épen most olvastam gyönyörű könyvedet. Egy helyen azt olvastam benne: «Az a tudat, hogy bár egy embernek is igaz lelki gyönyört szerzettél írásoddal, neked legalább többet ér, mint száz íróársnak a reklámja, émélygős, hazug dicsérete.»

Én elmondhatom, hogy nekem igaz lelki gyönyört szerzett munkád és mivel én okosabb és bölcsőbb végrendeletet szintén nem tudnék írni, kis fiaimnak kell olvasniok — hadd okuljanak.

Az a tiszta, édes üde hang, az a meleg közvetlenség az, a mi nekem annyira tetszik. — Igazán, bár, mint rendesen, fáradtan, kimerülve tértem haza — kezembe vettem a könyvet és nem tettem le, míg végig nem olvastam.

E könyv megérdemli, hogy a hatodik ezer példányig jutott, — kívánom, hogy még sok, sok kiadást érjen. Abban ne legyen igazad, hogy könyveket irtál, melyek második kiadást sem érnek stb. Annyi igazság között ez az egy már most se és sohase legyen igaz!

Az ilyen könyv arra való, hogy minden nemzedék végig olvassa és pedig idejekorán.

Magamat barátságodba ajánlva, vagyok igaz hived

Wlassics Gyula.

SINGER ÉS WOLFNER KIADÁSA BUDAPESTEN.

— FILLÉRES KÖNYVTÁR. —

Erzsébet királyné.

Az ifjúság számára írta: Sebők Zsigmond.

Erzsébet királyasszony drága emlékének van szentelve ez a könyvecske, az ő élete történetét írta meg benne **Sebők Zsigmond**. Ez a történet Magyarország jóságos tündérééről, hazánk védőangyaláról szól.

Ott nyugszik a bécsi kriptában, de emléke itt jár közöttünk és soha el nem fog enyészni a magyar földön. Apa a fiának, öregapa az unokájának róla fog mesélni és őt fogja emlegetni:

— Volt egyszer egy királyné, egy tündérszép, jóságos királyné, kinél nemzetünket senki jobban nem szerette, ki pártfogónk volt, mikor mindenki elhagyott, ki Magyarországnak visszaszerezni segítette szabadságát és szive örök hűséggel égett hazánkért. Ez volt Erzsébet királyné. Fent az angyalok közt most is Magyarorszáért imádkozik.

Áldott legyen makulátlan, jóságos szent emléke.

Minden magyar leánynak, az egész ifjúságnak el kell olvasni ezeket a lapokat, melyek a magyar történelem legszebb, legkegyeletesebb lapjai lesznek mindenha.

Arcképpel. Ára szépen bekötve 25 kr.

30 kr. előzetes utalványozása esetén bérmentve küldjük meg a könyvet. — Kapható minden könyvkereskedésben is.

SINGER ÉS WOLFNER

KÖNYVKIADÓHIVATALA

Budapest, Andrásy-út 10. sz.

SINGER ÉS WOLFNER KIADÁSA BUDAPESTEN.

ELHAGYOTTAN.

A francia akadémia által díjosztorozott elbeszélés
az ifjuság számára.

Irta **MALOT HECTOR.** Francziából átdolgozta **GAUSS VIKTOR.**

A nagy album alaku könyv ára fényes diszkötésben

3 frt 20 kr.

Malot Hector-nak a kitűnő francia írónak ez a páratlan szépségű munkája, a mit nagy díjával koszorúzott meg a francia akadémia, valóban korszakalkotó a modern ifjúsági irodalomban. Az író, a régi chablonoktól elpártolva, az élet igazi realizmusát tárja föl az ifjuságnak. De azért mindenütt ott lüktet benne a magasabb, verőfényes ideálokért lángoló szív. Az élet nehéz küzdelmeiben győzedelmeskedő erős akaratnak, tiszta becsületnek, valóságos himnusza ez a könyv, a melynél szebbet, jobbat és neme-sebbet alig adhatnánk az ifjuság kezébe. A regény a kis Remi kalandokkal teljes, megható története, sokaknak majd könnyeket facsar ki szeméből, de csakhamar vigaszul szolgál majd nekik, hogy az elhagyatott, jó fiú, annyi megpróbáltatás után végre is győzött. Győzött az örök igazsággal, a mely visszavezette őt családjához. Az átdolgozás nem könnyű feladatát Gauss Viktor teljesítette. Szép stylusa, magyaros, színes nyelvezete valóban dicséretére válik.

SINGER ÉS WOLFNER KIADÁSA BUDAPESTEN.

NAGYAPÓÉKNÁL.

Egy fiu naplójából.

Irta Benedek Elek.

Mühlbeck rajzaival.

A „Nagyapóéknál“ című gyermekelbeszélésnél meghatóbbat, igazabbat és szebbet talán senki sem irt még a gyermekvilág számára és nem lesz csoda, ha minden gyermek irigylí majd Bandikát, a ki ilyen édes, boldog vakációt töltött nagyapóéknál.

A nagyapó, a jó nanyó, a kedves falusi jó barát, mind, mindnyájan úgy vannak leírva, hogy a kis olvasó szeretné, ha szárnyai nőnének és oda repülhetne ő is a kedves kis székely faluba, *Benedek Elek*, a jó «Elek bácsi» napsugaras otthonába! Tartsa meg az Isten sokáig nagyapót, meg a nanyót, hogy *Benedek Elek* még sok ilyen elbeszélést írhasson róluk, a jó székely népről, a székely hegyekről, erdőkről, Virág Jancsiról meg Árpádról, akik egytől-egyig pompás, kedves alakjai ennek a gyermekelbeszélésnek. És tartsa meg Isten a magyar irodalomnak *Benedek Eleket*, a kitűnő író, hogy még sokáig s sok ilyen szépet írhasson a gyermekvilágnak, mint a minő a *Nagyapóéknál* című elbeszélése. A ki magyar gyermek csak olvasni tud, az gyönyörűséggel s mohón fogja elolvasni a Bandi naplóját, melyet édes apja olyan szépen tudott neki tollba mondani, hogy fölé az egész meseirodalom minden érdekességével.

Ára színes borítékba kötve 2 frt. — Egész vászon-
diszkrétésben 2 frt 40 kr.

Az a **BRÓDY SÁNDOR**, a ki Jókai munkáit dolgozza át a magyar ifjúság számára, maga is irt egy igen szép gyermek-regényt. A czime:

Két magyar Robinson kalandjai.

AZ EGRI DIÁKOK.

Ára igen diszes kiállításban 2 forint 40 krajczár.

Az egeri diákok egyike a legszebb és a legérdekesebb magyar ifjúsági iratoknak.

Szihalmi Pál és Viparina Ákos két diák elkerül az egeri iskolából. Haza készülnek. Utközben azonban kegyetlen komédiások fogják el őket, majd a »Szabolcsi kis király« tartja őket magánál, honnan aztán rejtett földalatti uton egy sziklavölgybe tévednek, a honnan nincs kijárás. Itt kezdődik az elbeszélésnek II. része. Abban a sziklavölgyben valódi Robinson-életet él a két gyermek.

Sok küzdelmen, veszélyen, sok kalandon esik át a két diák, bátorságuk, az önfeláldozó baráti szeretet, meg a jó Isten őrző keze azonban minden bajból kimentti őket. És mindez olyan szépen, vonzóan, érdekesen van megírva, hogy az egeri diákok éppen olyan népszerű könyve lesz a magyar gyermekeknek, mint az eredeti, a nagy régi Robinson. A ki egyszer a kezébe veszi, nem teszi le addig, a míg végig nem olvasta ezt a terjedelmes és diszes könyvet, melyet számtalan kép díszít.

• Kép

Nemzet
Márczi
Pósa

Emléke

Lajos

Márczi
Szinn
Tábo

Kossu
Irt

Tört

Pósa
ink
Gárd
Eger
Sebő
Sebő
Tábo
m

sor
ber
me
áll
nap
ez

SINGER ÉS WOLFNER KIADÁSA BUDAPESTEN.

A SZABADSÁG HŐSEI.

• Képek az 1848—49-iki szabadságharczból. •

Szerkesztette PÓSA LAJOS.

Ára sok képpel színes kötésben 25 kr.

TARTALMA:

Nemzeti dal Petőfi Sándortól.
Márczius tizenötödikén. Irta
Pósa Lajos.

Emlékezés 1848-ra. Irta Pósa
Lajos.

Márczius tizenötödikén.
Színmű egy felvonásban. Irta
Tábori Róbert.

Kossuth a szegedi nép közt.
Irta Pósa Lajos.

A piros sipkások ezredese.
Irta Sebők Zsigmond.

A tápió-bicskei hős. Irta Rákosi
Viktor.

A hősök hőse. Irta Sebők
Zsigmond.

Gábor Áron. Irta Kemechey Jenő.
Bem apó és Petőfi. Irta Ke-
mechey Jenő.

Az aradi vértanúk. Irta Sebes-
tyén Gyula.

ÁRPÁD NÉPE.

Történetek, képek hazánk ezer esztendő's multjából.

Sok képpel.

SZERKESZTETTE: PÓSA LAJOS.

Ára csinosan bekötve 25 kr.

TARTALMA:

Pósa Lajos. Gondolatok öse-
inkre.

Gárdonyi G. Utban a haza felé.

Egri György. Az első béke.

Sebők Zsigmond. A tatárjárás.

Sebők Zsigmond. Nagy Lajos.

Tábori Róbert. Törökvilág és
magyar vitézség.

Egri György. Hollós Mátyás.

Tábori Róbert. Bocskay István,
a hajdu király.

Gaál Mózes. Zrínyi Ilona és
II. Rákóczi Ferencz.

Kemechey Jenő. Szabadsághar-
czunk.

Pósa Lajos. A haza.

Szeretettel van megcsinálva mindkét könyv; minden sorának, minden betűjének az a célja, hogy a gyermekben felkeltse a haza iránti szeretetet, hogy beoltsa a gyermekbe a hazaszeretett szent tűzét. Az egyik ezeréves fennállásunk emlékére készült, a másik pedig 1848—49 fenséges napjairól, dicső hőseiről mesél a magyar ifjuságnak. Nincs ezeknél jobb, szebb, olcsóbb vizsgálati jutalomkönyv.

SINGER ÉS WOLFNER KIADÁSA BUDAPESTEN.

MAGYAR LÁNYOK

SZERKESZTI: TUTSEK ANNA.

Bár rövid az idő, a melyre visszatekinthetünk, elég alkalmunk volt meggyőződni arról, hogy »Magyar Lányok« című lapunkra valóban szükség volt.

Fáradtságunk nem veszett kárba, igyekezetünk nem volt hiába való; a fiatal magyar lányok nagy serege várva-várta már az ő lapját és örömmel fogadta, mikor megjelent.

Alig van ma már fiatal leány, ki ne olvassná a Magyar Lányokat.

E rövid idő alatt elért nagy siker buzdításul szolgál nekünk. — Tovább haladunk a megkezdett uton, abban az irányban, a melyben megindultunk.

A kezdett nehézségein túl vagyunk, ezután még változatosabb, még gazdagabb tartalommal fog megjelenni lapunk.

Jelszavunk továbbra is az marad: magyar nemzeti szellemben nevelni leányainkat s lelkeket, izlésöket nemesíteni, fejleszteni.

A szerkesztőt segíti nemes hivatásában az írók színe-java. Az irodalom minden számottevő tagja örömmel, lelkesedéssel ír a *Magyar Lányok* olvasóinak.

A magyar írókkal szövetkeztek a legkitünőbb magyar festők és rajzolók, kik igyekeznek a Magyar Lányok lapját gyönyörű, eredeti rajzaikkal gazdagítani, változatossá, érdekessé tenni.

A Magyar Lányok előfizetési ára:

Negyedévre 1 frt 50 kr, félévre 3 frt, egész évre 6 frt.

Mutatványszámot tessék kérni:

a MAGYAR LÁNYOK kiadóhivatalától
BUDAPEST, ANDRÁSSY-UT 10.

SINGER ÉS WOLFNER KIADÁSA BUDAPESTEN.

HELLAS EGE ALATT.

SZÁMOS KÉPPEL.

Művelődéstörténeti elbeszélések és rajzok Perikles korából.

IRTA AZ IFJUSÁG SZÁMÁRA:

• TÓTH SÁNDOR. •

Ára diszkötésben 2 frt 50 kr., füzve 1 frt 80 kr.

A szerző az érettebb ifjúságot a legklasszikusabb nép világába kalauzolja. Mint jó ösmerős járja be olvasói társágában a klasszikus földet: Athént, Olympiát, Mykenaet és Tiryst s amaz emlékezetes helyeket, a melyeken nyomról-nyomra megtalálja az ifju lélek az ideálokat.

A mit tudós könyvek nehezen érnek el, Tóth Sándor könyve megoldja a nehéz feladatot. Költői rajzaival és elbeszéléseinek a közvetetlenségével varázsolja az ifju elé Hellas nagyságát s a gyönyörködtető részletek után ott vannak a tanulságok is.

A könyv kiállítása igen szép s alig ajánlhatunk értékebb könyvet karácsonyi ajándéknak az érettebb magyar ifjúságnak.

SINGER ÉS WOLFNER KIADÁSA BUDAPESTEN.

MAGYAR LÁNYOK

KÉPES HETILAP FIATAL LEÁNYOK SZÁMÁRA

SZERKESZTI:

~ TUTSEK ANNA. ~

Előfizetési ár:

Félévre --- 3 frt | Negyedévre --- 1 frt 50 kr.

☞ Megjelen minden vasárnap. ☛

A legjelesebb írók, tanítók, tanítónők, festők sorakoznak a szerkesztő segítségére, alig van magyar író, a ki nem írna a Magyar Lányok-ba.

A szépirodalmi részen kívül, ismeretterjesztő cikkeivel, továbbá a háztartás, kertészet, konyha, kézimunkák, női foglalkozások, divat stb. körébe vágó rovataival van megbecsülhetetlen szolgálatára lapunk a magyar lányoknak.

Az előfizetési pénzek legcélszerűbben postautalványon a következő címre küldendők:

A MAGYAR LÁNYOK kiadóhivatalának

Budapest, Andrássy-út 10. szám.

Mutatványszám kérésre ingyen.

SIN

IR

BENED
nál. Egy
beck Ká
nes bor
Diszes
2 frt 40

GAÁL
ért. Tör
képpel.
1 frt 60

GÁRD
tréfái. T
lányok,
Ára csin

JÓKA
Sok ké
1 frt 60

JÓKA
szontag
juság
Ára di

JÓKA
A ser
Kiss L
vászon
Egysz

MA
jomkín
landja
ban.
tésbe

MA
ország
kötés

SINGER ÉS WOLFNER KIADÁSA BUDAPESTEN.

IFJUSÁGI IRATOK

A MAGYAR IFJUSÁG SZÁMÁRA.

BENEDEK ELEK. Nagypóék-nál. Egy fia naplójából. Mühlbeck Károly rajzaival. Ára színes borítékba kötve 2 frt. — Diszes egész vászonkötésben 2 frt 40 kr.

GAÁL MÓZES. Mindent a hazáért. Történeti elbeszélés. Sok képpel. — Ára diszkötésben 1 frt 60 kr.

GÁRDONYI GÉZA. A nagypó tréfái. Tréfás mutatványok, tárlányok, adomák. Sok képpel. Ára csinosan bekötve 1 frt 20.

JÓKAI MÓR. A rózsák szigete. Sok képpel. Ára diszkötésben 1 frt 60 kr.

JÓKAI MÓR. Ráby Mátyás viszontagságai. A serdültebb ifjuság számára. Sok képpel. Ára diszkötésben 2 frt 40 kr.

JÓKAI MÓR. Diákok regénye. A serdültebb ifjuság számára. Kiss Lajos rajzaival. Ára egész vászon diszkötésben 3 frt. — Egyszerűbb kötésben 2 frt.

MADARASSY LÁSZLÓ. A majomkirály. Két gyermek kalandjai az oroszánok hazájában. Sok képpel, csinos kötésben 1 frt 50 kr.

MALONYAY DEZSŐ. A Nilus országában. Sok képpel. Diszkötésben 1 frt 50 kr.

ORBÓK MÓR. Tréfás számtani feladványok gyűjteménye. Ifjak és más korbéliek hasznos szórakoztatására. 50 kr.

RÁKOSI JENŐ. A kis Kelemen története. Elbeszélés a magyar ifjuság számára. Sok képpel. Ára diszkötésben 1 frt 60 kr.

SIMONYI JENŐ. Az új világ. Kalandozások Amerikai művelt és vad vidékein. Körülbelől 80 képpel, igen diszesen kötve 2 frt 40 kr.

Szabóné NOGÁLL JANKA. Biri és egyéb elbeszélések. Fiatal lányok számára 10 képpel. — Ára diszkötésben 2 frt.

Szabóné NOGÁLL JANKA. A piros bőbitások és egyéb elbeszélések. Fiatal leányok számára. 8 képpel. Ára diszkötésben 2 frt 80 kr.

TÁBORI RÓBERT. Szabadsághősök. Történelmi elbeszélés az ifjuság számára. Sok képpel. Ára diszkötésben 1 frt 60 kr.

TÁBORI RÓBERT. Bergengócia. Regényes elbeszélés az ifjuság számára. Sok képpel. Ára diszkötésben 1 frt 50 kr.

UJ!

ROBINSON. De Foe és Campe után írta Sebők Zsigmond. Négy színes és sok színezetlen kép. Ára kötve 2 frt.

WOLFNER I. KÖNYVKÖTŐ BUDAPESTEN.

HERCZEG, AZ UJ NEVE LÖ

2